

Svensk utgåva

Lagstiftning

Innehållsförteckning

I Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk

.....

II Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk

Kommissionen

1999/508/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 14 oktober 1998 om villkorligt godkännande av det stöd som Frankrike beviljat Société Marseillaise de Crédit (SMC) [delgivet med nr K(1998) 3210]⁽¹⁾..... 1**

1999/509/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 14 oktober 1998 om det stöd som de spanska myndigheterna beviljat Magefesagruppens företag och deras efterträdare [delgivet med nr K(1998) 3211]⁽¹⁾..... 15**

1

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES.

SV

De rättsakter vilkas titlar är tryckta med fin stil är sådana rättsakter som har avseende på den löpande handläggningen av jordbrukspolitiska frågor. De har normalt begränsad giltighetstid.

Beträffande alla övriga rättsakter gäller att titlarna är tryckta med fet stil och föregås av en asterisk.

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 14 oktober 1998

om villkorligt godkännande av det stöd som Frankrike beviljat Société Marseillaise de Crédit (SMC)

[delgivet med nr K(1998) 3210]

(Endast den franska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(1999/508/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med ovan nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, och

av följande skäl:

1. INLEDNING

I juli 1993 informerade de franska myndigheterna kommissionen om Frankrikes avsikt att ge ett kapitaltillskott på ca 860 miljoner franska franc till banken Société Marseillaise de Crédit (SMC), som hade staten som enda aktieägare. Kapitaltillskottet skulle ges vid två tillfällen mellan augusti 1993 och början av 1994.

Efter att ha granskat ärendet och på grundval av de uppgifter som de franska myndigheterna lämnat in fann kommissionen

att dessa transaktioner inte innehöll inslag av statligt stöd (skrivelse av den 13 oktober 1993, D/9462).

Genom en skrivelse av den 3 oktober 1996 underrättade kommissionen de franska myndigheterna om sitt beslut⁽¹⁾ den 18 september 1996 att inleda förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget angående de andra former av stöd som den franska staten beviljat SMC. Kommissionen ansåg att följande åtgärder kunde innehålla inslag av statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget: i) de kapitaltillskott som genomfördes 1994 och 1995 och som uppgick till 1,241 miljarder franska franc samt ii) det kapitaltillskott på 858 miljoner franska franc som planerades för 1996.

Genom samma beslut förbehöll sig kommissionen rätten att åter undersöka de kapitaltillskott på 860 miljoner franska franc som lämnades 1993, om de uppgifter som erhöles inom ramen för förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget visade att den bedömning som kommissionen gjorde 1993 grundat sig på felaktiga eller ofullständiga uppgifter eller om det skett förändringar av de faktiska omständigheter som ledde till kommissionens godkännande.

Genom en skrivelse av den 23 juli 1998 underrättade kommissionen de franska myndigheterna om sitt beslut⁽²⁾ den 14 juli 1998 om att utvidga det förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget som inletts den 18 september 1996 i syfte att omfatta ett nytt kapitaltillskott till SMC på 2,909 miljarder franska franc och ett garantitak på ca 400 miljoner franska franc avsett att täcka eventuella garantianspråk.

⁽¹⁾ EGT C 49, 19.2.1997, s. 10.

⁽²⁾ EGT C 249, 8.8.1998, s. 11.

2. BESKRIVNING AV DE ÅTGÄRDER SOM OMFATTAS AV DETTA FÖRFARANDE

2.1 Transaktionens bakgrund

SMC är en offentlig bank sedan 1982, då den nationaliserades. Den är rättsligt sett ett aktiebolag som omfattas av bestämmelserna i lagen av den 24 juli 1966 om affärsföretag, lagen om nationaliseringar av den 11 februari 1982 och banklagen av den 24 januari 1984. Den omfattas likaså av lagen av den 26 juli 1983 om demokratisering av den offentliga sektorn och dess styrelse består av fem företrädare för staten, fem företrädare för löntagarna som valts av personalen och två personer som utnämns av den franska regeringen och som valts ut på grundval av sin kompetens. Den skall enligt sin bolagsordning vara en inlåningsbank som såväl i Frankrike som utomlands kan bedriva alla slag av bank-, finansierings- och förmedlingsverksamhet. Banken är främst verksam i södra Frankrike där den har en kundkrets som främst består av små och medelstora företag och industrier i regionen, näringsidkare och privatpersoner som är bosatta i området. Andra viktiga kunder för SMC är stora företag som är etablerade i södra Frankrike samt företag i fastighetsbranschen.

Banknätet består av 156 kontor i södra Frankrike samt sex kontor i Paris. Banken har ett antal dotterbolag som är specialiserade på områden som har samband med bankverksamhet, särskilt på området för fastighetsfinansiering. SMC har inga dotterbolag i utlandet.

Balansomslutningen uppgick vid utgången av 1997 till ca 23 miljarder franska franc. Personalstyrkan uppgick vid samma datum till 2 054 personer.

Banken gick med vinst fram till 1990, men vinstnivån var låg och sjunkande. Mellan 1987 och 1990 minskade lönsamheten, uttryckt som kvoten på koncernnivå mellan nettoresultat och eget kapital, från 5% till 1%. Under 1990-talet började SMC med verksamhet på området för fastighetsfinansiering, såväl i egen regi som genom sina specialiserade dotterbolag. Banken kastade sig in på detta område alltför snabbt strax innan fastighetsmarknaden vände och ofta utan att i tillräcklig grad bedöma och kontrollera riskerna, vilket ledde till kraftiga förluster. Dessutom har rörelsekostnaderna, särskilt de som avser personalen, legat kvar på en alltför hög nivå, såväl i absoluta som i individuella termer. Mätt enligt olika produktivitetkvoter (antal anställda/totala rörelseintäkter, antal högre tjänstemän och chefer/antal anställda, personalkostnader/personalstyrka) har SMC således haft klart sämre siffror än genomsnittet för de banker som tillhör den franska bankföreningen (Association Française des Banques).

SMC har gått med förlust sedan 1991 och de ackumulerade förlusterna på koncernnivå uppgår i dag till 6,11 miljarder franska franc (1991: -11 miljarder franska franc, 1992: -451 miljarder franska franc, 1993: -317 miljarder franska franc, 1994: -1 257 miljarder franska franc, 1995: -952 miljarder franska franc, 1996: -22 miljarder franska franc, 1997: -3 100 miljarder franska franc. Aktieägaren staten har således vid flera tillfällen tvingats skjuta till kapital till SMC för att banken skall uppfylla EG:s kapitaltäckningskrav för banker.

Förlusten 1994, som uppgick till nästan lika mycket som det totala egna kapitalet, förklaras genom de stora avsättningar som bankkommissionen (Commission bancaire) krävde efter sin undersökning av banken⁽³⁾.

Under 1995 gjorde SMC en förlust på 952 miljarder franska franc på koncernnivå. Förlusterna var förknippade med avsättningar på 330 miljarder franska franc för dotterbolagen i fastighetsbranschen, till vilka skall läggas 400 miljarder franska franc i avsättningar för tvistiga eller osäkra utestående fordringar för kontorsrörelsen (varav 80 miljarder franska franc för fastighetsaffärer). Enligt de franska myndigheterna beror dessa avsättningar på den ekonomiska krisen 1995 som i särskilt hög grad skall ha drabbat södra Frankrike samt på att SMC ännu inte hade tillräckligt god kontroll över sina åtaganden. För övrigt låg rörelsekostnaderna kvar på en alltför hög nivå med hänsyn till marknadsförhållandena och i jämförelse med konkurrenterna.

Trots den finansiella sanering som genomfördes under 1994 och 1995 har SMC fortsatt att gå med förlust. Resultatet för räkenskapsåret 1996 belastas även det av stora avsättningar. Betydande avsättningar har behövt göras för osäkra fordringar i olika former, såsom banklån, leasingtransaktioner eller förluster på fordringar i samband med fastighetstransaktioner. Det sammanlagda belopp som bokförts för avsättningar för och sanering av osäkra kundfordringar och leaseade tillgångar uppgår, exklusive dotterbolag, till 246 miljarder franska franc. Av detta belopp kan 48 miljarder franska franc hänföras till fastighetstransaktioner och 198 miljarder franska franc till övriga kundkrediter.

Trots de genomförda saneringsåtgärderna i form av avyttring av icke-strategiska tillgångar, ett bättre kundurval och minskade kostnader lyckades SMC inte få sina finanser i balans till det första halvåret 1997 utan uppvisade en halvårsförlust på 1,8 miljarder franska franc på koncernnivå. Den nya styrelse för SMC som utnämndes i december 1997 har granskat resultatet ingående i syfte att föreslå åtgärder som kan säkerställa bankens framtid. Efter revisioner utförda av oberoende revisionsbyråer framkom det att behovet av ytterligare avsättningar⁽⁴⁾ låg på en nivå som överskred bankens kvarvarande egna kapital, vilket innebar att banken befann sig i en situation

⁽³⁾ Det rör sig i första hand om avsättningar på 555 miljarder franska franc för fastighetstransaktioner. (320 miljarder franska franc av dessa avsättningar avsåg en enda fastighet på rue Auber i Paris. Det bör noteras att SMC 1990 kunde kompensera räkenskapsårets rörelseförluster med extraordinära intäkter på ca 400 miljarder franska franc som härrörde från realisationsvinster på 570,5 miljarder franska franc som Parisavdelningen gjort på fastighetstransaktioner. Det var dock vid denna tidpunkt som spekulativsvågen på fastighetsmarknaden hade nått sin allra högsta nivå.) Till detta skall läggas förluster på svappar och en realisationsförlust på 294 miljarder franska franc till följd av omklassificering av en post långfristiga värdepapper. Dessutom tillkommer 191 miljarder franska franc i retroaktiva avsättningar för tvistiga fordringar och 240 miljarder franska franc i avsättningar för år 1994 för krediter till små och medelstora företag.

⁽⁴⁾ Det totala belopp i ytterligare avsättningar som den oberoende externa revisorn rekommenderade uppgår till ca 2,2 miljarder franska franc fördelat enligt följande: utlåningsportföljen 757 miljarder franska franc, juridiska risker 368 miljarder franska franc, dotterbolagen 230 miljarder franska franc, sociala skulder 416 miljarder franska franc, fastighetstillgångar eller -fordringar 227 miljarder franska franc samt övrigt 245 miljarder franska franc.

som var oförenlig med de försiktighetskrav och övriga regler den omfattas av.

SMC:s aktieägare ansåg under dessa omständigheter att den enda lösning som kunde säkra bankens framtid var att ge den ett tillskott av kapital och en partner med förmåga att genomföra omstruktureringen av företaget. Avyttringen av SMC inleddes den 22 april 1998 med offentliggörandet i Frankrikes officiella tidning (JORF) av meddelandet om avyttring av banken genom en ömsesidig överenskommelse mellan de berörda parterna utan några särskilda anbuds villkor. Sexton banker kontaktades⁽⁵⁾, fyra tog del av dokumentationen⁽⁶⁾ och en enda bank, Banque Chaix, lämnade in ett definitivt anbud. Banque

Chaix är dotterbolag till Crédit Commercial de France (CCF) som är en privat fransk bankgrupp med ett landsomfattande kontorsnät och en uppsättning regionala banker. Den 12 juni 1998 undertecknade Banque Chaix kontraktet om att förvärva aktierna i SMC. Samma dag godkände SMC:s styrelse bankens bokslut för 1997 som visade en konsoliderad förlust på 3,1 miljarder franska franc, vilket innebar att det krävdes ett kapitaltillskott på 2,909 miljarder franska franc för att återställa den miniminivå för det egna kapitalet som krävs enligt försiktighetsreglerna. Innan banken avyttrades beslutade staten att ge SMC ett sista kapitaltillskott på 2,909 miljarder franska franc samt att bevilja en kompletterande garanti på 423 miljoner franska franc till köparen i syfte att täcka eventuella garanti-anspråk.

Tabell 1

SMC: finansiella nyckeltal

(miljoner FRF)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Summa rörelseintäkter	1 240	1 353	1 023	977	1 442	1 211
Kostnader och avskrivningar	1 344	1 334	1 262	1 204	1 170	1 158
Rörelseresultat brutto	-104	18	-239	-228	272	53
(Netto)resultat för räkenskapsåret	-451	-317	-1 257	-952	-22	-3 100
Total balansomslutning	27 587	26 100	26 812	25 634	23 860	23 149
Eget kapital	1 106	1 300 ⁽¹⁾	2 147 ⁽¹⁾	1 755 ⁽¹⁾	835	797

⁽¹⁾ Inklusive de kapitaltillskott som genomfördes 1993, 1994 och 1995.

Källa: SMC:s förvaltningsberättelser 1992-1997.

2.2 Skälen till inledandet av förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget den 18 september 1996 och till utvidgandet av förfarandet den 14 juli 1998

I sitt beslut av den 18 september 1996 om att inleda förfarandet ansåg kommissionen att de kapitaltillskott på totalt 1,241 miljarder franska franc som genomfördes 1994 och 1995 (båda bokfördes för år 1994) samt det kapitaltillskott på 858 miljoner franska franc som planerades för år 1996 kunde innehålla inslag av statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

Kommissionen betonade att dessa kapitaltillskott på sammanlagt 2,099 miljarder franska franc var en förutsättning för att SMC skulle kunna överleva eftersom åtgärderna i saneringsplanen från 1993 hade misslyckats. Kommissionen påpekade även att det inte fanns tillgång till en omstrukturingsplan som inom rimlig tid kunde återställa bankens långsiktiga lönsamhet.

⁽⁵⁾ ABN AMRO, Argentaria (Spanien), Banco de Santander (Spanien), Banque Chaix, Banque Nationale de Paris, BBV (Spanien), BCH (Spanien), Caisse d'Epargne Provence-Alpes-Corse, Carron & Cie (Korkmaz Yigit Holding – Turkiet), Cie Financière Edmond de Rothschild, Crédit Agricole, Crédit Mutuel, Groupe Banques Populaires, La Caixa (Spanien), San Paolo (Italien) och Société Générale.

⁽⁶⁾ Banque Chaix, Banque Nationale de Paris, Caisse d'Epargne Provence-Alpes-Corse och Société Générale.

Det var vidare inte fastställt att kostnaderna för en kontrollerad likvidation skulle ha varit större än kostnaderna för kapitaltillskottstransaktionerna, som de franska myndigheterna ansåg. Det var heller inte fastställt att kapitaltillskotten begränsats till det strikt nödvändiga.

Även om kommissionen hade avgett ett positivt utlåtande om de kapitaltillskott på 860 miljoner franska franc som den underrättades om 1993, förbehöll den sig rätten att senare kontrollera om dess bedömning grundat sig på felaktiga eller ofullständiga uppgifter eller om det därefter skett förändringar av de faktiska omständigheter som ledde till kommissionens godkännande. Om endera av dessa omständigheter förelåg skulle de kapitaltillskott på 860 miljoner franska franc som kommissionen underrättades om 1993 likaledes kunna betraktas som statligt stöd.

Av samma skäl som vid inledandet av förfarandet den 18 september 1996 beslutade kommissionen den 14 juli 1998 att de nya stödåtgärderna till förmån för SMC, i form av ett kapitaltillskott på 2,909 miljarder franska franc och ett garantitak på ca 400 miljoner franska franc avsett att täcka eventuella garantianspråk, kunde innehålla inslag av statligt stöd. Kommissionen betonade även att det inom ramen för det föreliggande förfarandet var lämpligt att kontrollera dels om privatiseringsvillkoren kunde innehålla ett inslag av stöd till SMC och

dels, mot bakgrund av det privatiseringsförfarande som tillämpats, om försäljningspriset kunde innehålla ett inslag av statligt stöd till köparen.

3. SYNPUNKTER FRÅN DE BERÖRDA PARTERNA

Kommissionen har mottagit nedanstående synpunkter efter det att beslutet att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Inom ramen för det förfarande som inleddes den 18 september 1996 har Société Générale (SG) genom en skrivelse av den 25 februari 1997 specifikt kommenterat vad kommissionen hävdade i fråga om de kostnader som aktieägaren staten bör stå för vid en likvidation av SMC. SG hävdar att principen om en aktieägars begränsade ansvar inte är tillämplig på huvudaktieägaren i en bank som dessutom har ansvar för att upprätthålla insättarnas och marknadernas förtroende. SG hänvisar i detta avseende till artikel 52 första stycket i den franska banklagen av den 24 januari 1984, enligt vilken chefen för Frankrikes centralbank skall uppmana aktieägarna i en bank i svårigheter att ge banken det stöd den behöver. Enligt SG "är det självklart att majoritetsaktieägaren, om det uppstår svårigheter, inte kan undgå skyldigheten att garantera bankens nettoskuld".

Genom en skrivelse av den 5 mars 1997 har den franska bankföreningen understött SG:s ståndpunkt genom att särskilt framhålla att det begränsade ansvaret för en aktieägare i en bank modifieras högst avsevärt genom artikel 52 första stycket i den ovan nämnda franska banklagen. Om det godtas att aktieägaren inte ansvarar för mer än sin ägarandel kommer åtgärderna för att omstrukturera och sanera kreditinstitut att mista större delen av sin effektivitet. Detta kan enligt bankföreningen leda till värdeminskningar och konkurser för bankinstitut, vilket varken skapar förtroende hos fordringsägarna eller främjar ekonomins goda funktion. (7).

Kommissionen har inte mottagit några synpunkter från berörd tredje part efter beslutet den 14 juli 1998 att utvidga detta förfarande.

4. SYNPUNKTER FRÅN DE FRANSKA MYNDIGHETERNA

Genom en skrivelse av den 3 december 1996 meddelade de franska myndigheterna kommissionen sina synpunkter till för-

svar för de åtgärder som omfattas av det förfarande som inleddes enligt artikel 93.2 i fördraget. De har kompletterat dessa synpunkter genom skrivelser av den 3 december 1996, den 7 april 1997, den 16 april 1997, den 21 april 1997, den 26 augusti 1997, den 10 december 1997, den 19 juni 1998 och den 25 juni 1998. Eftersom dessa skrivelser ledde till att kommissionen utvidgade förfarandet lämnade de franska myndigheterna till följd av detta in ytterligare synpunkter den 28 juli 1998, den 12 augusti 1998 och den 11 september 1998.

4.1 Kapitaltillskotten

I sin skrivelse av den 3 december 1996 uppgav de franska myndigheterna att den plan för sanering av SMC som meddelades i juli 1993 i huvudsak hade följts, särskilt vad gäller minskningen av de sociala kostnaderna. SMC:s dåliga resultat 1994 berodde på en mindre förbättring än väntat av rörelseintäkterna samt på att avsättningarna och kostnaderna för de tvistiga fordringarna ökade i stället för att minska.

Genom en skrivelse av den 26 augusti 1997 förklarade de franska myndigheterna att det inte föreföll som om de kapitaltillskott som den franska staten genomfört till förmån för SMC hade snedvridit eller hotat att snedvrida konkurrensen. SMC hade inte tillämpat en prispolitik som snedvred konkurrensen mellan bankerna eftersom låneräntorna till kunderna var högre än vad konkurrenterna erbjöd och avgifterna för olika tjänster låg något över genomsnittet av vad de andra bankerna i området tog ut. Dessutom hävdade myndigheterna att SMC inte hade förstärkt sin konkurrensposition på bekostnad av de andra bankerna eftersom banken sedan 1994 fått se sin marknadsandel långsamt minska och antalet kunder stagnera.

I sina skrivelser av den 10 december 1997 samt den 18 juni och den 25 juni 1998 uppgav de franska myndigheterna att SMC trots saneringsansträngningarna, vilka innebar avyttring av icke-strategiska tillgångar, ett bättre kundurval och minskade kostnader, inte lyckats få sina finanser i balans det första halvåret 1997. Efter den fördjupade undersökning och den uttömmande revision som genomfördes av den nya bankledningen och av oberoende revisionsbyråer tillkännagav de franska myndigheterna att den enda lösning som kunde säkra SMC:s framtid var att företaget fick en partner med den nödvändiga förmågan att genomföra omstruktureringen av företaget. Beslutet att ge ett sista kapitaltillskott på 2,9 miljarder franska franc till SMC och att bevilja ett garantitak på ca 400 miljoner franska franc har enligt de franska myndigheterna gjort det möjligt att avyttra banken till en privat köpare som åtar sig att omstrukturera den.

4.2 Likvidationskostnaderna

Inom ramen för det förfarande som inleddes den 18 september 1996 och genom en skrivelse av den 16 april 1997 har de franska myndigheterna och den franska bankföreningen under-

(7) Chefen för Frankrikes centralbank lämnade i början av augusti 1997 också in en skrivelse, men efter det att de normala tidsfristerna för detta förfarande gått ut.

stött SG:s ståndpunkt genom att särskilt framhålla att principen om begränsat ansvar för en aktieägare i en bank modifieras högst avsevärt genom tre rättsliga bestämmelser, nämligen artikel 52 första stycket i den franska banklagen, artikel 180 i lagen av den 25 januari 1985 om sanering och likvidation av företag, enligt vilken det är möjligt att ålägga dem som juridiskt eller de facto varit företagsledare och är skyldiga till misskötsel att ansvara för samtliga eller en del av företagets skulder, samt artikel 1382 i civillagen, enligt vilken ansvar kan utkrävas av den vars felaktiga handlande skadar någon annan⁽⁸⁾.

De franska myndigheterna lämnade i sin skrivelse av den 21 april 1997 in en bedömning av likvidationskostnaderna för SMC under antagande om en likvidation i godo. De hävdade att om staten genomfört en likvidation i godo av SMC i början av 1995 i stället för att ge ett tillskott till det egna kapitalet skulle likvidationskostnaden ha uppgått till ett belopp i storleksordningen 4,7 miljarder franska franc.

5. BEDÖMNING AV STÖDÅTGÄRDERNA

5.1 Snedvridning av handeln mellan medlemsstaterna

Liberaliseringen av de finansiella tjänsterna och utvecklingen av den gemensamma marknaden för finansiella tjänster leder till att handeln mellan medlemsstaterna blir allt mer känslig för snedvridningar av konkurrensen. Bankerna kan i princip bedriva sin verksamhet, som huvudsakligen grundar sig på att ta emot insättningar och bevilja lån, över gränserna, men de stöter ofta på hinder för sin expansion i utlandet⁽⁹⁾. Dessa hinder är ofta förknippade med de inhemska bankernas lokala förankring, som gör det dyrare att komma in på marknaden för de utländska konkurrenterna. Eftersom kapitalrörelsernas liberalisering ger bankerna allt större möjligheter att erbjuda sina tjänster i andra medlemsstater, vilket Crédit Lyonnais, Deutsche Bank och Westdeutsche Landesbank redan gjort, kan varje stöd som beviljas en lokal bank vara ett hinder för denna utveckling.

Dessutom skärps konkurrensen mellan de finansiella företagen inom gemenskapen betydligt i samband med den ekonomiska och monetära unionen. Med införandet av den gemensamma valutan kommer handeln inom gemenskapen att kunna utvecklas utan vare sig växelkursrisker eller växlingskostnader, vilket innebär att de snedvridningar av konkurrensen som beror på

statligt stöd och som tidigare i högre grad var begränsade till medlemsstaternas nationella marknader nu får större genomslag.

De stöd som har till syfte att göra det möjligt för nationella kreditinstitut med ett regionalt verksamhetsområde att överleva trots att de har otillräcklig lönsamhet och saknar förmåga att klara konkurrensen, såsom de som beviljats SMC, riskerar således att snedvrider konkurrensen på gemenskapsnivå eftersom de gör det svårare för utländska banker att komma in på de franska regionala bankmarknaderna.

Om åtgärderna i fråga innehåller inslag av statligt stöd måste således slutsatsen bli att de skall omfattas av artikel 92.1 i fördraget, eftersom de i så fall utgör statligt stöd som snedvrider konkurrensen i en utsträckning som kan påverka handeln mellan medlemsstaterna.

5.2 Inslag av stöd i de åtgärder som granskas inom ramen för detta förfarande

5.2.1 Förfarandet vid avyttringen av SMC

Vid utvidgandet av detta förfarande den 14 juli 1998 framhöll kommissionen nödvändigheten av att kontrollera om villkoren för privatiseringsförfarandet innebar ett inslag av stöd till SMC eller till köparen.

Kommissionen har fastställt sin ståndpunkt beträffande privatiseringar i sin 23:e rapport om konkurrenspolitiken⁽¹⁰⁾ från 1993. I rapporten anges de fall i vilka det kan anses att en privatisering inte innehåller inslag av statligt stöd och de fall i vilka det krävs en anmälan på grund av att det finns en presumtion för statligt stöd i samband med privatiseringsförfarandet. Dessa principer innebär särskilt att stöd inte föreligger och att anmälan inte behöver ske om

- försäljningen genomförs i form av en öppen anbudsinfordran,
- försäljningen genomförs på ett sätt och enligt villkor som är icke-diskriminerande och öppna för insyn,
- företaget avyttras till högstbudande, och
- de intresserade parterna får tillräcklig tid för att förbereda sitt anbud och får all den information som krävs för att kunna göra en konkret bedömning.

⁽⁸⁾ Chefen för Frankrikes centralbank lämnade i början av augusti 1997 också in en skrivelse, men efter det att de normala tidsfristerna för detta förfarande gått ut.

⁽⁹⁾ Utländska bankers inträde på den franska marknaden är ett relativt nytt fenomen. Deras totala marknadsandel hade ökat till 8% vid utgången av 1993, men den minskade till 7,7% 1994.

⁽¹⁰⁾ Jfr punkt 403, s. 273. De franska myndigheterna hade informerat direkt och i förväg om kommissionens ståndpunkt genom en skrivelse av den 14 juli 1993 från generaldirektören för konkurrens.

Enligt kommissionen kan däremot en avyttring innehålla inslag av statligt stöd om den

- genomförs genom ett begränsat förfarande eller genom en ömsesidig överenskommelse mellan parterna om försäljning (i detta fall kan det föreligga ett stöd till köparen om det inte rör sig om ett marknadspris och om priset är undervärderat), eller
- föregås av ett förfarande med avskrivning av skulder till staten, offentliga företag eller annat offentligt organ, varvid stödet utgår till det företag som mottar kapitaltillskottet, eller
- föregås av en omvandling av skuld till kapital eller av ett kapitaltillskott, varvid stödet utgår till det företag som mottar kapitaltillskottet, eller
- genomförs på villkor som inte skulle vara godtagbara för en transaktion som genomförs mellan investerare i en marknadsekonomi.

Vid en första anblick kan det förefalla som om avyttringen skulle kunna innebära ett stöd till såväl köparen som till SMC eftersom den genomförts i form av en ömsesidig överenskommelse mellan parterna och föregåtts av ett kapitaltillskott. Vid en noggrannare granskning av avyttringsförfarandet visar det sig dock att den nödvändiga öppenheten och opartiskheten säkerstälts genom förfarandet.

Efter offentliggörandet av pressmeddelandet från finansminister Dominique Strauss-Kahn den 21 april 1998 och offentliggörandet i Frankrikes officiella tidning den 22 april av meddelandet om avyttring av SMC genom en ömsesidig överenskommelse mellan de berörda parterna utan några särskilda anbuds villkor, kontaktades sexton såväl utländska som franska företag av Lazard Frères et Compagnie, som är den statliga finansförvaltningens rådgivande bank. Följande företag kontaktades: ABN AMRO, Argentaria (Spanien), Banco de Santander (Spanien), Banque Chaix, Banque Nationale de Paris, BBV (Spanien), BCH (Spanien), Caisse d'Epargne Provence-Alpes-Corse, Carron & Cie (Korkmaz Yigit Holding – Turkiet), Cie Financière Edmond de Rothschild, Crédit Agricole, Crédit Mutuel, Groupe Banques Populaires, La Caixa (Spanien), San Paolo (Italien) och Société Générale. Fyra valde att ta del av dokumentationen, nämligen Banque Chaix, Banque Nationale de Paris, Caisse d'Epargne Provence-Alpes-Corse och Société Générale. Endast Banque Chaix lämnade den 3 juni 1998 in ett definitivt anbud om att köpa SMC.

Alla kontaktade banker som visade intresse för att köpa SMC upplystes om att SMC före avyttringen skulle få ett tillräckligt stort kapitaltillskott för att uppfylla EG:s kapitaltäckningskrav, efter det att hänsyn tagits till det konsoliderade nettoresultatet för räkenskapsåret 1997. De banker som tog del av dokumentationen fick ett utkast till kontrakt om avyttringen av SMC, med uppgift om kapitaltillskottets belopp och i vilket den

potentiella köparen uppmanades att ange önskat garantibelopp för eventuell skada till följd av skulder vars ursprung inte hade klarlagts eller för identifierade men osäkra skatteskulder. Garantin för skatterisken värderades till 123 miljoner franska franc av den oberoende revisorn och detta belopp ingick i informationen till dem som tog del av dokumentationen.

Banque Chaix som var den enda bank som lämnade in ett definitivt anbud begärde 300 miljoner franska franc i garanti för de "icke klarlagda" skulderna och de otillförlitliga skatteredovisningarna. Den 12 juni 1998 undertecknade Banque Chaix kontraktet om övertagande av SMC, med förbehåll för kommissionens godkännande av det stöd som den franska staten beviljat SMC.

Kommissionen har haft möjlighet att kontrollera de skrivelser som den rådgivande banken skickade till de banker som kontaktades i samband med privatiseringen av SMC, dvs. svaren från dessa banker, den rådgivande bankens rapport om bedömningen av SMC som var tillgänglig för dem som tog del av dokumentationen, utkastet till kontrakt som lämnades till dem som tog del av dokumentationen samt avtalet om avyttring av aktierna i SMC undertecknat av köparen. På grundval av den tillgängliga informationen kan kommissionen dra slutsatsen att det förfarande som följts har säkerställt att SMC avyttrats under de nödvändiga öppna och opartiska förhållandena.

Dessutom har staten inte ålagt köparen några förpliktelser, utöver dem som har samband med genomförandet av omstruktureringen, som skulle kunna medföra ytterligare kostnader och leda till ett lägre försäljningspris.

Mot bakgrund av ovanstående anser kommissionen att det förekommit inslag av statligt stöd till vare sig SMC eller köparen inom ramen för privatiseringsförfarandet.

5.2.2 Kapitaltillskotten och den garanti som beviljats för att täcka eventuella garantianspråk

I enlighet med vad kommissionen betonade i sina beslut om att inleda och utvidga det föreliggande förfarandet kan kapitaltillskotten i fråga innehålla inslag av statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget. Eftersom SMC var en offentlig bank som bildats av staten och som kontrollerades av offentliga myndigheter utgör varje tillskott av kapital från den offentliga aktieägarens sida till SMC följaktligen statligt stöd, såvida inte en privat investerare under normala marknadsförhållanden hade genomfört samma transaktion⁽¹⁾. Det ankommer på kommissionen att i förekommande fall fastställa om ett sådant stöd kan anses vara förenligt med fördraget.

⁽¹⁾ I syfte att bedöma om offentliga kapitaltillskott till företag utgör statligt stöd grundar sig kommissionen på principen om en affärsmässig investerare i en marknadsekonomi, jfr kommissionens meddelande till medlemsstaterna, EGT C 307, 13.11.1993, s. 3.

De åtgärder som kan innehålla inslag av statligt stöd i samband med kapitaltillskotten rör de kapitaltillskott som genomfördes 1993 till ett belopp av 860 miljoner franska franc, det tillskott till det egna kapitalet som genomfördes 1994 och 1995 till ett totalt belopp av 1,241 miljarder franska franc och avsåg år 1994, det tillskott till det egna kapitalet som genomfördes 1996 till ett belopp av 858 miljoner franska franc och avsåg

år 1995 samt det kapitaltillskott på 2,909 miljarder franska franc som aviserades 1998 och avsåg år 1997. Det totala icke nuvärdesberäknade beloppet för dessa kapitaltillskott uppgår till 5,868 miljarder franska franc. Dessutom kan även den garanti på 423 miljoner franska franc som beviljats av staten i syfte att täcka eventuella garantianspråk innehålla inslag av statligt stöd.

Tabell 2

Kapitaltillskott från den franska staten till Société Marseillaise de Crédit vilka omfattas av granskningen inom ramen för detta förfarande

År	Kapitaltillskott (i miljoner FRF)	Kommentarer
1993 1:a delen 2:a delen	460 160	Den 13 oktober 1993 fann kommissionen att de kapitaltillskott som planerades för år 1993–1994 till ett totalt belopp av 860 miljoner franska franc inte omfattades av artikel 92.
1994 1:a delen ⁽¹⁾ 2:a delen	95 326	Den första delen (95 miljoner franska franc) samt 145 miljoner franska franc av den andra delen, dvs. totalt 240 miljoner franska franc, skall betraktas som en del av de kapitaltillskott som planerades 1993 och som godkändes av kommissionen den 13 oktober 1993. Det resterande belopp som kommissionen inte yttrat sig om uppgår till 181 miljoner franska franc.
1995 ⁽¹⁾	1 060	Meddelat i slutet av april 1995.
1996 ⁽¹⁾	858	Meddelat i början av juni 1996.
1998 ⁽¹⁾	2 909	Meddelat i juni 1998.
Icke nuvärdes- beräknad summa	5 868	

⁽¹⁾ Avser föregående räkenskapsår.

Den 13 oktober 1993 fann kommissionen, på grundval av de tillgängliga uppgifterna, att de kapitaltillskott som planerades 1993 för år 1993–1994 till ett totalt belopp av 860 miljoner franska franc inte omfattades av artikel 92 i fördraget.

Kommissionen har inom ramen för förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget fått kännedom om de synpunkter som bankkommissionen framförde i sin skrivelse av den 27 december 1994 till SMC:s styrelseordförande. Med utgångspunkt från dessa synpunkter kan slutsatsen dras att det i omstruktureringsplanen från 1993 inte tagits hänsyn till rekommendationerna från bankkommissionen, som betonade svagheten i bankens system för riskkontroll. Bankkommissionen understryker i detta sammanhang att utvecklingen av nya verksamheter, såsom marknadstransaktioner, fastighetsfinansiering och specialiserade dotterbolag, inte alltid åtföljts av utvärderings- och kontrollmekanismer, vilket inneburit att de styrande organen och bolagsstyrelsen ibland inte varit informerade eller endast har fått en ofullständig bild av de risker som tagits. Bankkommissionen uppger att en del av dessa svagheter hade påpekats redan i en tidigare rapport från 1992 och att de fortfarande förelåg 1994. Enligt bankkommissionen hade kontrollen över engagemanget i företagen i fastighetsbranschen, kontrollen över marknadstransaktionerna samt huvudkontorets kontroll

över nätet med lokalkontor och dotterbolag inte gjort några framsteg under 1993 och 1994.

SMC:s dåliga resultat beror således även på interna faktorer i banken, vilka skulle ha kunnat förutses men som det uppenbarligen inte togs hänsyn till vid utarbetandet av omstruktureringsplanen 1993. Denna information hade inte framförts till kommissionen då den yttrade sig över det första kapitaltillskottet på 860 miljoner franska franc för år 1993.

Kommissionen anser följaktligen att det kapitaltillskott som den franska staten gjorde med avseende på år 1993 utgör statligt stöd enligt artikel 92 i fördraget. Aktieägaren staten borde ha varit medveten om att detta kapitaltillskott inte skulle ge en normal avkastning. I stället för att kunna se fram emot en rimlig avkastning på den genomförda investeringen utan att behöva skjuta till nytt kapital har staten i stället sett sig tvungen att skjuta till ytterligare medel, till ett belopp som är ännu större än det som beslutades 1993.

De återkommande kapitaltillskotten under 1994, 1995 och 1997 blev nödvändiga för SMC:s överlevnad eftersom de övergripande åtgärder för att omstrukturera banken som genom-

förts sedan 1993 delvis misslyckats och inte hade varit tillräckliga för att återställa lönsamheten. Enligt omstruktureringsplanen skulle banken ha gjort en förlust på ca 190 miljoner franska franc 1993 och åter bli lönsam från och med 1994. Förlusten 1993 blev i själva verket högre (ca 317 miljoner franska franc) än förväntat och bokslutet för år 1994 visade en förlust på 1,257 miljarder franska franc. SMC var följaktligen tvunget att be sin aktieägare om hjälp för att kunna uppfylla kravet på en kapitaltäckningsgrad på minst 8%. Samma sak inträffade 1995. På grund av den försämrade finansiella situationen för banken under 1997 beslutade staten att sätta igång ett förfarande för att avyttra SMC, eftersom det ansågs att det enda möjliga sättet att ge banken en framtid var att hitta en stabil partner med förmåga att genomföra omstruktureringen av företaget. Staten beslutade att ge företaget ett sista kapitaltillskott före avyttringen i syfte att täcka bankens tidigare förluster och kvarstående riskexponering.

Utan de statliga kapitaltillskotten skulle banken ha tvingats ansöka om konkurs. Avyttringen av SMC till en privat köpare, som åtar sig att omstrukturera banken, till ett pris av 10 miljoner franska franc innebar inte att staten kunde få tillbaka sitt satsade kapital med en avkastning som står i proportion till den risk som tagits. Eftersom staten inte uppträtt som en privat investerare i en marknadsekonomi bör dess åtgärder till förmån för SMC följaktligen betraktas som statligt stöd.

Vid uppskattningen av stödbeloppet bör det hållas i minnet att syftet med samtliga kapitaltillskott var att täcka gjorda förluster. Följaktligen har i stort sett alla de medel som staten skjutit till förbrukats. Därför bör kapitaltillskotten på 5,868 miljarder franska franc i sin helhet betraktas som statligt stöd.

Det måste även göras en bedömning av stödsinlaget i den garanti på 423 miljoner franska franc som beviljats av staten för att täcka eventuella garantianspråk. Garantin består av statens åtagande att gottgöra köparen för eventuell skada till följd av skulder vars ursprung inte hade klarlagts för denne eller för identifierade men osäkra skatteskulder. Det är oklart huruvida denna garanti kommer att utnyttjas eftersom den huvudsakligen omfattar icke identifierade risker eller hypotetiska handlingar inom SMC.

Garantin för skatterisken värderades till 123 miljoner franska franc av den oberoende revisorn och detta belopp ingick i informationen till dem som tog del av dokumentationen. I det utkast till kontrakt som presenterades för de banker som tog del av dokumentationen förväntades den potentiella köparen ange ett garantibelopp för de "icke klarlagda" skulderna och de otillförlitliga skatteredovisningarna. Den bank som lämnade in ett definitivt anbud begärde 300 miljoner franska franc i garanti för de "icke klarlagda" skulderna och de otillförlitliga skatteredovisningarna.

Med tanke på SMC:s finansiella ställning och de tidigare underskattningarna av det faktiska behovet av avsättningar är det rimligt att köparen är extra försiktig vid beräkningen av det belopp som garantin skall täcka. Kommissionen anser följaktli-

gen att garantin är berättigad och att stödsinlaget är lika med garantibeloppet. På grund av svårigheten att exakt fastställa skatterisken, vilken av revisionsbyrån uppskattades till 123 miljoner franska franc, är det lämpligt att räkna med en variationsmarginal på $\pm 10\%$ av värdet av den garanti som täcker denna risk. Kommissionen fastställer därför det statliga stöd som den kan godkänna inom ramen för garantin till högst 435,3 miljoner franska franc.

I sin skrivelse av den 21 april 1997 framhöll de franska myndigheterna att de ovan nämnda kapitaltillskotten var den minst kostsamma lösningen för aktieägaren staten.

Kommissionen medger och är övertygad om att det är nödvändigt att säkerställa insättarnas och marknadernas förtroende för kreditinstitutens goda funktion och stabilitet. En grundläggande faktor för att säkerställa detta förtroende är respekten för marknadsdisciplinen, vilket inkluderar möjligheten till sanktioner för kreditinstitut som är strukturellt olönsamma och i förekommande fall att de slås ut från marknaden. Att hålla kreditinstitut som saknar återhämtningsmöjligheter vid liv ger däremot upphov till betydande snedvridningar av konkurrensen, innebär en moralisk risk och leder slutligen till att den övriga delen av banksystemet försvagas. Dessutom orsakar det allvarliga felallokeringar av resurser och således en snedvridning av ekonomin i sin helhet.

I en marknadsekonomi beslutar aktieägarna normalt sett att stödja en ekonomisk verksamhet om den har tillräckliga utsikter till lönsamhet på lång sikt. Ett sådant uppträdande är i förekommande fall förenligt med principen om en privat investerare i en marknadsekonomi.

I exceptionella fall kan en aktieägare i syfte att skydda sitt eget rykte känna sig föranledd att ge sitt stöd även om det berörda företags lönsamhetsutsikter är otillräckliga. För att fastställa att aktieägaren statens uppträdande inte utgjorde statligt stöd måste det först läggas fram bevis för att statens rykte stod på spel på samma sätt som för en privat aktieägare. Även om detta kan fastställas innebär det inte att staten kan undandra sig tillämpningen av artikel 92 i fördraget utan att handla i strid mot artikel 222 i fördraget. Om så vore fallet skulle de offentliga företag som har en aktieägare med obegränsade resurser samtliga kunna undandra sig tillämpningen av artikel 92 i fördraget. Ett bidrag från en statlig aktieägare som går utöver vad en privat aktieägare normalt skulle ha gett under liknande omständigheter kan därför betraktas som ett statligt stöd som kan leda till snedvridning av konkurrensen.

Kommissionen anser att en aktieägars bidrag till ett företag som befinner sig i likvidation endast i exceptionella fall kan överstiga dennes andel av aktiekapitalet. Aktieägaren kan ha ett särskilt ansvar i fall av bedrägeri eller i sådana fall av misskötsel eller felaktigt handlande som de franska myndigheterna anfört, om dessa handlingar kan beläggas och enbart i en omfattning

som motsvarar handlingarnas finansiella konsekvenser⁽¹²⁾. Även om det skulle kunna fastställas att staten som aktieägare juridiskt eller de facto var likställd med en företagsledare eller att staten är skyldig till misskötsel eller felaktiga handlingar som skadat någon annan och de finansiella konsekvenserna av detta eventuella ansvar motsvarade stödbeloppet, kan sådana bestämmelser inte innebära att staten kan undandra sig tillämpningen av artikel 92 i fördraget utan att bryta mot den rättsliga principen om att ingen kan grunda sin argumentation på de fel denne själv begått (*nemo auditur propriam turpitudinem allegans*). Kommissionen anser följaktligen att den allmänna principen om en aktieägares begränsade ansvar i ett aktiebolag förblir tillämplig även i föreliggande ärende.

Vad gäller hänvisningen till artikel 52 första stycket i den franska banklagen ifrågasätter inte kommissionen dess giltighet i förhållande till EG-direktiven på bankområdet. Kommissionen konstaterar dock att det i detta stycke talas om att uppmana aktieägarna, och inte om en skyldighet för dem, att ge sitt stöd till ett kreditinstitut i svårigheter. För det första kan det konstateras att varken de franska myndigheterna eller berörd tredje part nämner aktieägarnas skyldighet att ge stöd. Det kan likaledes konstateras att aktieägarna vid vissa franska bankkonkurser nyligen har vägrat att hörsamma sådana uppmaningar från Frankrikes centralbankschef och att Paris appellationsdomstol i ett ärende nyligen (i målet *Compagnie du BPT*⁽¹³⁾) bekräftade att artikel 52 i banklagen bör tolkas på ett sätt som inte är tvingande för aktieägarna. Om huvudaktieägarna i en bank i andra fall beslutat att ge sitt stöd har de gjort detta antingen för att skydda sina ägarintressen på andra områden eller för att undvika allvarigare rättsliga konsekvenser. Det innebär dock inte att en aktieägare i en bank har en allmän rättslig skyldighet att under alla omständigheter ansvara för bankens skulder. En sådan förmodad skyldighet att ansvara för skulderna skulle i själva verket i praktiken kunna betraktas som ett brott mot principen om att aktieägarnas ansvar är begränsat till det kapital de satsat i aktiebolaget. En sådan skyldighet skulle med utgångspunkt från konkurrensreglerna innebära en diskriminering mellan privata och offentliga banker eftersom en privat investerare inte har tillgång till statens obegränsade resurser. I praktiken skulle en sådan regel göra det nästan omöjligt för en privat aktieägare att ha majoritetskontrollen över en privat bank som överstiger en viss storlek mot bakgrund av de enorma summor som skulle kunna behöva mobiliseras, vilket skulle innebära en ytterligare diskriminering mellan privata och offentliga banker.

Vad gäller argumentet om att aktieägaren staten bör ta ansvaret för skulderna på grund av sitt ansvar för en bristande kontroll eller övervakning av detta slag av företag, påminner kommissionen om att det vid bedömningen av stödsinlaget i en statlig transaktion är lämpligt att skilja mellan de kostnader som ålig-

ger staten i form av aktieägare och de kostnader som staten kan behöva stå för av andra skäl, framför allt i egenskap av myndighet med ansvar för den monetära och finansiella stabiliteten. Kommissionen och Europeiska gemenskapernas domstol har redan avvisat argumentet om att en statlig aktieägare i samband med en likvidation har ett ansvar för skulderna som går utöver dennes andel av aktiekapitalet, med motiveringen att ett sådant utvidgat ansvar innebär en sammanblandning av statens roll som aktieägare och som försvarare av välfärden⁽¹⁴⁾. Det är endast kostnaderna för staten i egenskap av aktieägare som är relevanta vid jämförelsen mellan kostnaderna för den valda lösningen och för de alternativa lösningarna, eftersom inslaget av statligt stöd i transaktionen avgörs av hur staten agerat i förhållande till hur en privat investerare skulle ha agerat. I detta sammanhang är det uppenbart att icke relevanta kostnader som sociala kostnader eller skattekostnader inte heller skall inkluderas i jämförelsen, eftersom företaget eller dess aktieägare normalt skall betala dessa ur sina egna medel, och följaktligen kan inte aktieägarna vid en likvidation ansvara för dem i en utsträckning som överstiger värdet av aktiekapitalet samt de garantier de tecknat⁽¹⁵⁾.

I SMC:s fall vill kommissionen först och främst betona att kostnaden för statens saneringsaktion skulle ha varit mindre omfattande om det hade genomförts en fördjupad analys och drastiska omstruktureringsåtgärder på ett tidigare stadium, senast vid tiden för bankkommissionens första rapport 1992. En privat investerare skulle normalt ha ingripit då resultatet började försämrans i början av 90-talet i stället för att vänta tills företaget hade visat förlust under sju år i rad innan de nödvändiga omstruktureringsåtgärderna vidtogs. Staten har genom sitt passiva agerande inte uppträtt som en förnuftig aktieägare. Följaktligen kan de franska myndigheternas argument om att kostnaderna för en likvidation skulle ha varit högre än om kostnaderna för kapitaltillskotten inte godtas.

För det andra avvisar kommissionen av nedanstående skäl det argument som syftar till att utvidga aktieägaren statens ansvar för likvidationsskulderna till ett belopp som går utöver dess andel av aktiekapitalet:

— Argumentet om utvidgat ansvar skiljer inte mellan statens skyldigheter i egenskap av aktieägare och de skyldigheter den anser sig ha i egenskap av välfärdsstat, ansvarig för den sociala stabiliteten, eller i egenskap av monetär myndighet.

⁽¹²⁾ Se artiklarna 179 och 180 i lagen av den 25 januari 1985 om sanering och likvidation av företag, Frankrikes officiella tidning, 26.1.1985.

⁽¹³⁾ Dom av den 13 januari 1998.

⁽¹⁴⁾ Se särskilt kommissionens beslut i ärendena Bull (EGT L 386, 31.12.1994, s. 1), *Crédit Lyonnais* (EGT L 308, 21.12.1995, s. 92), *Efim* (EGT C 349, 29.12.1993, s. 2) och EG-domstolens dom av den 14 september 1994 i målet *Hytasa* (De förenade målen C-278/92, C-279/92 och C-280/92, Rec. 1994, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Förutsatt att det rör sig om garantier som tecknats på affärsmässiga villkor och som inte utgör statligt stöd.

- Argumentet om utvidgat ansvar har presenterats som om det skulle röra sig om ett ovillkorligt och obegränsat ansvar, och inte om ett ansvar inom ramen för lagen från 1985. De franska myndigheterna har i synnerhet inte lagt fram bevis för att aktieägaren staten juridiskt eller de facto var företagsledare för SMC och i kraft av denna ställning var förpliktigad att bevilja de berörda stöden på grund av att den hade ett ansvar för bedrägeri, misskötsel eller felaktiga handlingar som skadat någon annan. De franska myndigheterna har inte heller visat att de finansiella konsekvenserna av ett sådant ansvar skulle motsvara stödbeloppet.
- Även om samtliga dessa icke belagda faktorer skulle kunna påvisas kan de inte innebära att staten kan undandra sig tillämpningen av artikel 92 i fördraget utan att bryta mot den rättsliga principen om att ingen kan grunda sin argumentation på de fel denne själv begått.
- Myndigheterna har inte framhållit att statens rykte skulle ha stått på spel på samma sätt som för en privat aktieägare. Även om staten skulle ha åberopat detta argument innebär det inte att den kan undandra sig tillämpningen av artikel 92 i fördraget utan att hamna i konflikt med artikel 222 i fördraget.

Mot bakgrund av ovanstående framgår det att en privat investerare inte skulle ha genomfört de nämnda kapitaltillskotten eller beviljat garantin i fråga. Eftersom dessa åtgärder kan påverka handeln mellan medlemsstaterna innehåller de således inslag av statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget. I enlighet med vad som angavs vid inledandet av förfarandet kan åtgärdernas förenlighet med den gemensamma marknaden endast granskas enligt artikel 92.3 c i fördraget, på grundval av den nya omstruktureringsplan som köparen lagt fram och som framför allt måste visa att företaget har möjligheter att bli lönsamt.

5.2.3 Möjligheten av att försäljningspriset innebar ett stöd till köparen

Vid utvidgandet av förfarandet den 14 juli 1998 angav kommissionen att det var nödvändigt att kontrollera, särskilt med hänsyn till det privatiseringsförfarande som tillämpats, huruvida försäljningspriset kunde innebära ett inslag av stöd till köparen.

Kommissionen har under punkt 5.2.1 dragit slutsatsen att det genom privatiseringsförfarandet säkerstälts att aktierna i SMC avyttrats under de nödvändiga öppna och opartiska förhållandena.

Med tanke på värdet av företaget enligt den bedömning som gjordes av den statliga finansförvaltningens rådgivande bank skulle det kunna föreligga en presumtion om stöd till köparen (Banque Chaix), om denne betalat ett pris för aktierna som understeg deras värde.

Värdet av SMC enligt den rådgivande bankens uppskattning, efter de statliga kapitaltillskotten och utan hänsyn till de kostnader som härrör från genomförandet av den sociala planen, varierar mellan 50 miljoner franska franc och 250 miljoner franska franc. Värderingen tog hänsyn till ett flertal metoder som allmänt används vid detta slag av analys av ett företags värde, nämligen metoden med uppskrivna nettotillgångar, metoden med nuvarande börsvärde och metoden med nuvarande transaktionsvärde för det egna kapitalet. Det anges klart i detta dokument att värderingen av företaget genomförts utan hänsyn till de omstruktureringskostnader som härrör från en minskning av personalstyrkan. Det har ansetts nödvändigt att genomföra en omstruktureringsplan på köparens bekostnad, vars kostnad beräknas till mellan [...] (*) miljoner franska franc.

På grundval av denna värdering är bankens bokföringsmässiga värde negativt om hänsyn tas till de omstruktureringskostnader som härrör från en minskning av personalstyrkan.

Kommissionen konstaterar att det inom ramen för privatiseringsförfarandet, vilket anses ha genomförts på ett opartiskt och öppet sätt, endast har lämnats in ett definitivt anbud om att köpa SMC, vilket är anbudet från Banque Chaix på 10 miljoner franska franc. Dessutom innebär den saneringsplan som skall genomföras på köparens bekostnad en total finansiell insats på ca 950 miljoner franska franc för Banque Chaix, vilket motsvarar de beräknade ackumulerade förlusterna för de tre räkenskapsåren 1998/1999/2000 som köparen måste kompensera för att SMC skall uppfylla de föreskrivna kapitaltäckningskraven.

Köparens totala finansiella insats inkluderar kostnaderna för genomförandet av den sociala planen, vilka uppskattats till ca [...] (*) miljoner franska franc. Även om hänsyn tas till köparens möjlighet att utnyttja den statliga garantin på 423 miljoner franska franc för eventuella icke identifierade risker, rör det sig fortfarande om ett positivt pris som överstiger revisionsbyråns värdering.

Mot bakgrund av ovanstående drar kommissionen slutsatsen att försäljningspriset inte innebar ett stöd till köparen och att det överenskomna priset är ett marknadspris.

5.3 Granskning av de beviljade stödets förenlighet

Vid granskningen av de berörda stödets förenlighet följer kommissionen de allmänna principer som anges i gemenskapens

(*) Delar av denna text har utformats så att konfidentiella uppgifter inte skall röjas. Dessa delar omges av en hakparentes och är markerade med en asterisk.

riktlinjer för statligt undsättnings- och omstruktureringsstöd till företag i svårigheter⁽¹⁶⁾. I riktlinjerna anges de villkor som skall iaktas för att ett stöd av detta slag skall kunna betraktas som förenligt med fördraget. De berörda åtgärderna är inte undsättningsstöd i den mening som avses i riktlinjerna eftersom de inte är tillfälliga åtgärder i avvaktan på omstruktureringsåtgärder. Deras förenlighet med fördraget måste därför fastställas genom att undersöka om de kan betraktas som omstruktureringsstöd och om de i så fall uppfyller villkoren för den typen av stöd.

Kommissionen anser att omstruktureringsstöd kan bidra till att utveckla näringsverksamheter utan att påverka handelsutbytet i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset om följande villkor är uppfyllda:

- 1) Det finns en omstruktureringsplan som genomförs fullt ut och som gör det möjligt att inom rimlig tid återställa den minsta lönsamhet som krävs på de investerade medlen och därigenom återställa företagets bärkraft på lång sikt.
- 2) Det lämnas motprestationer för att kompensera stödets snedvridande effekter på konkurrensen som är tillräckligt omfattande för att stödet inte skall anses strida mot det gemensamma intresset.
- 3) Stödet står i proportion till de eftersträfvade målen och är begränsat till det absoluta minimum som krävs för omstruktureringen, så att företaget självt står för största möjliga del av insatserna för att återställa lönsamheten.
- 4) Omstruktureringsplanen genomförs i sin helhet, liksom varje annan skyldighet enligt kommissionens slutliga beslut.
- 5) Det inrättas ett system för övervakning av det föregående villkoret.

De uppgifter som de franska myndigheterna lämnade in vid tiden för kapitaltillskotten till SMC för åren 1993, 1994 och 1995 var inte tillräckliga för att kommissionen på ett lämpligt sätt skulle kunna granska bankens möjligheter till lönsamhet på lång sikt.

Den nya statliga åtgärden med avseende på år 1997 är således delvis förknippad med att de försök till övergripande omstrukturering som gjorts alltsedan 1993 misslyckats.

Kommissionen anser följaktligen att det inom ramen för detta förfarande är nödvändigt att göra en samlad granskning av förenligheten med fördraget för alla de åtgärder som innebär statligt stöd till SMC mot bakgrund av köparens senaste omstruktureringsplan.

5.3.1 Granskning av åtgärderna för att omstrukturera SMC och återställa företagets långsiktiga lönsamhet

Den omstruktureringsplan som lagts fram grundar sig i första hand på en fortsättning av de rationaliseringsåtgärder som inleddes redan för flera år sedan. Under perioden 1994–1996 har det bl.a. rört sig om en avyttring av icke strategiska innehav för 221 miljoner franska franc. Till detta skall läggas åtgärder för att minska rörelsekostnaderna, såsom minskningen av personalstyrkan med ca 1 000 personer (772 mellan 1990 och 1994 samt 210 mellan 1994 och 1997), samt åtgärderna för att lägga ut specialiserad finansiell och administrativ kompetens inom själva affärsbanksverksamheten på entreprenad. Detta har medfört att SMC:s affärsmässiga ställning försämrades med 20 % mellan 1995 och 1997. Inom SMC:s utbredningsområde minskade således dess andel av den totala utlåningen med 20 %, från 2,55 % i december 1995 till 2,02 % under andra halvåret 1997.

Banque Chaixs mål är att få SMC på fötter så att den blir en lönsam regional bank med förmåga att själv finansiera sin utveckling. Detta kräver ytterligare ansträngningar för att

- omedelbart avveckla samtliga kvarvarande diversifierade verksamheter genom likvidation eller avyttring,
- väsentligt och varaktigt minska dess rörelsekostnader, samt
- modernisera och förenkla dess organisation och arbetsmetoder.

Den plan som köparen lagt fram avser perioden 1997–2002 och huvudpunkterna är följande:

- a) En återgång för SMC till att bedriva affärsbanksverksamhet i närområdet. Det innebär en minskning av SMC:s balansomslutning med 2,91 miljarder franska franc, dvs. 12,6 % av balansomslutningen för 1997, genom att verksamheten för dotterbanken SOFICIM (som motsvarar 5 % av balansomslutningen för 1997) helt upphör, genom att engagemanget i företagen i fastighetsbranschen upphör (2 % av balansomslutningen för 1997), genom att övrig fastighetsverksamhet upphör (3 % av balansomslutningen för 1997),

⁽¹⁶⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

genom att verksamheten med "riskkapital" upphör (0,7% av balansomslutningen för 1997), genom att GP Banque avyttras samt genom att lånen till offentliga myndigheter upphör.

[...](*) personer jämfört med [...](*) 1997. Denna sociala plan skall läggas till de två ovan nämnda planerna, vilka till en total kostnad av 256 miljoner franska franc redan innebär minskade personalkostnader på 10%.

b) Genomförandet av social plan om ca [...](*) miljoner franska franc på köparens bekostnad som innebär minskade personalutgifter på 28% år 2002 jämfört med 1997. Enligt planen skall antalet anställda år 2002 uppgå till

c) En minskning av rörelsekostnaderna, exklusive personalkostnader, med 26% fram till år 2002 jämfört med 1997, genom rationalisering av administrationen samt enklare och smidigare strukturer.

Tabell 3

Den affärsplan för SMC som lagts fram av köparen

	(miljoner FRF)					
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Summa rörelseintäkter	1 211	947	907	948	1 004	1 083
Personalkostnader	- 691	- 676	- 684	- 595	- 510	- 520
Avgångsvederlag	- 30	- 30	0	0	0	0
Övriga rörelsekostnader samt avskrivningar	- 437	- 390	- 347	- 342	- 338	- 325
Summa kostnader	- 1 158	- 1 096	- 1 031	- 937	- 848	- 845
Rörelseresultat brutto	53	- 149	- 124	11	156	238
K/I-tal (summa kostnader i procent av summa rörelseintäkter)	95,6%	115,7%	113,7%	98,8%	84,5%	78,0%
Avsättningar	- 3 153	[...](*)	[...](*)	[...](*)	[...](*)	[...](*)
Resultat efter avsättningar	- 3 100	[...](*)	[...](*)	[...](*)	[...](*)	[...](*)
Kostnad för omstrukturierungsplanen ⁽¹⁾	0	[...](*)	0	0	0	0
Resultat	- 3 100	[...](*)	[...](*)	[...](*)	[...](*)	[...](*)
Akkumulerat resultat 1998-1999-2000			- 950			
Eget kapital efter kapitaltillskott	487	[...](*)	[...](*)	[...](*)	[...](*)	[...](*)

⁽¹⁾ Kostnad för den sociala omstruktureringen inklusive samtliga direkta och indirekta kostnader i samband med omstrukturierungsplanen.

De ovan nämnda åtgärderna bör göra det möjligt att bryta nedgången för företagets verksamhet under år 2000. Under omstrukturierungsplanens första fas (1998-2000) förväntas en fortsatt markerad försämring av rörelseresultatet. Den planerade avvecklingen av tillgångar och minskningen av utestående fordringar leder till en kraftig nedgång för rörelseintäkterna. Samtidigt orsakar åtgärderna för att omorganisera och trimma banken betydande extra kostnader. De sammanlagda förlusterna för perioden 1998-2000 beräknas uppgå till ca 950 miljoner franska franc.

De nya rörelseförlusterna ställer krav på ett eller flera kapitaltillskott från köparens sida på ca 950 miljoner franska franc. Köparens kapitaltillskott motsvarar endast de nya rörelseförlusterna för perioden 1998-2000 och innebär varken att SMC:s egna kapital ökar efter det att hänsyn tagits till verksamhetsresultatet eller att dess totala finansiella kapacitet ökar. Banque Chaixs avsikt är att SMC:s egna kapital skall uppgå till den minsta föreskrivna nivån på 4%. Mot bakgrund av den utveckling för de vägda utestående fordringarna som är förknippad med strategin om återgång till kärnverksamheten och minskning av kapaciteten kommer SMC:s egna kapital att understiga 500 miljoner franska franc under hela perioden 1998-2001.

Banken förväntas bli lönsam igen från och med år 2002, med en avkastning på eget kapital på ca 20% och en avkastning på det kapital som köparen investerat (ROI) på ca 11%. Detta skulle vara resultatet av dels en betydande förbättring av K/I-talet, till följd av effekterna av genomförandet av den sociala planen och av synergieffekter från samarbetet med köparens företagsgrupp, och dels av återgången till ett normalt mönster vad gäller riskkostnader.

Mot bakgrund av ovanstående drar kommissionen slutsatsen att det första villkoret för att stödet skall betraktas som förenligt enligt de ovan nämnda riktlinjerna, nämligen att lönsamheten skall återställas inom rimlig tid, är uppfyllt.

5.3.2 Motprestationerna

För att undvika att stödåtgärderna leder till att de företag som saneras blir alltför starka, vilket skulle kunna leda till att de

beter sig alltför aggressivt, skall det företag som får stöd finansiera en betydande del av omstruktureringskostnaderna med sina egna medel. I detta sammanhang kan det vara lämpligt att erinra om den princip i riktlinjerna, enligt vilken det företag som får stöd inte skall begränsa sig till att avyttra de dotterbolag eller verksamheter som belastar dess resultat utan även skall avyttra de tillgångar som är av god kvalitet och de dotterbolag som kan ge företaget de resurser som krävs för att finansiera omstrukturen samtidigt som anspråken på offentliga medel minimeras. Härigenom begränsas det nya stödet till det absoluta minimum som krävs och företaget tvingas att i väsentlig utsträckning bidra till sina egna omstruktureringskostnader.

SMC:s balansomslutning har minskat kontinuerligt från 24,597 miljarder franska franc 1992 till 23,149 miljarder franska franc 1997, dvs. en minskning med 16%. Denna utveckling har huvudsakligen berott på en minskning av de utestående kundfordringarna, vilket avspeglar den minskade utlåningen (en minskning med 18,9% mellan 1994 och 1997), och på att leasingtransaktionerna minskat med 40% genom att dotterbolaget PBS successivt minskat sin verksamhet.

Dessa minskningar beror dock delvis helt enkelt på dålig ledning av företaget.

De övriga åtgärder som SMC inlett och den affärsplan som köparen lagt fram innehåller ytterligare motprestationer av följande tre slag:

i) Att omedelbart och definitivt upphöra med verksamheten på följande fem områden:

- Nedläggning av Soficim, ett av de sista franska företag som är specialiserat på hypotekslån direkt till sin egen kundkrets (som skiljer sig från bankens kundkrets).
- Avyttring av GP Banque, genom vilken SMC tänkte utveckla sin internationella verksamhet.
- Avveckling av verksamheten med fastighetsleasing som var koncentrerad kring dotterbolaget PBS, vilket skall avyttras.
- Lånen till lokala myndigheter skall upphöra och låneportföljen avyttras.
- Riskkapitalverksamheten, som utvecklats genom flera specialiserade dotterbolag, skall upphöra.

Detta innebär att SMC:s balansomslutning minskar med ytterligare 2,910 miljarder franska franc, vilket motsvarar 12,6% av 1997 års balansomslutning och 10% av rörelseintäkterna för 1997.

ii) Minskning av volymen på själva bankverksamheten

Under de två åren 1998 och 1999 kommer SMC:s rörelseintäkter att minska med ca 25% jämfört med nivån 1997, som redan låg 15% under 1996 års nivå. Utlånings- och värdepappersverksamheten kommer under samma period att proportionellt sett minska lika mycket. Denna minskning av bankverksamhetens volym kommer att vara en följd av medvetna åtgärder som vidtas dels som ett led i att återta kontrollen över kreditpolitiken och dels som en funktion av målgruppsalternativen i köparens plan.

iii) Utläggning av specialiserad finansiell och administrativ kompetens på entreprenad

Inom ramen för affärsbanksverksamheten avser SMC att lägga ut framför allt följande specialiserade tjänster på entreprenad:

- Förvaring av värdepapper.
- Förvaltning för tredje mans räkning. SMC kommer att upphöra att självt producera vissa finansiella produkter som den säljer till sina kunder. Det utestående beloppet för dessa produkter uppgick till över 5,5 miljarder franska franc den 31 december 1997.
- Likviditetshantering och därmed förknippad marknadsverksamhet.
- Checkhantering.

Mot bakgrund av vad som framkommit ovan inom ramen för bedömningen av SMC:s lönsamhet och de motprestationer som krävs, särskilt under punkt 5.3.2 i, är kommissionens åsikt att villkoret i riktlinjerna om omstruktureringsstöd om att konkurrensen inte får snedvridas är uppfyllt.

5.3.3 Övriga villkor

Kommissionen anser likaledes att det är nödvändigt att de övriga villkoren i riktlinjerna om omstruktureringsstöd uppfylls.

Principen om att stödet skall begränsas till det absoluta minimum som krävs innebär att det är nödvändigt att tillse att SMC dels har ett eget kapital som är tillräckligt stort för att uppfylla de föreskrivna kraven och dels att företaget inte får ett större eget kapital än vad som är absolut nödvändigt. Kommissionen konstaterar i detta avseende att det statliga kapitaltillskottet motsvarar den skyldighet aktieägaren har att iaktta

reglerna om en minsta nivå för det egna kapitalet, såvida han inte väljer att likvidera banken. Möjligheten att ge ytterligare kapitaltillskott, som eventuellt bedöms nödvändiga mot bakgrund av karaktären på SMC:s verksamhet och dess portfölj, överlämnas åt köparen. Det går således att dra slutsatsen att nivån på SMC:s egna kapital efter det statliga stödet i fråga inte kommer att innebära att företaget stärks utöver vad som är absolut nödvändigt för dess omstrukturering.

I enlighet med riktlinjerna för omstruktureringssöd bör möjligheten för SMC att föra över skattemässiga underskott till kommande räkenskapsår upphävas för ett belopp som motsvarar de förluster som kompenseras med kapitaltillskotten.

Slutligen är det nödvändigt att kontrollera att omstruktureringssodn genomförs väl. I detta syfte bör de franska myndigheterna överlämna rapporter till kommissionen var sjätte månad från och med dagen för kommissionens beslut och till och med den dag då åtagandena i omstruktureringssodn fullgjorts.

6. SLUTSATSER

Kommissionens slutsats är att såväl de kapitaltillskott som genomfördes under åren 1993, 1994, 1995 och 1997 till ett belopp av 5,868 miljarder franska franc som garanti på 423 miljoner franska franc innehåller inslag av statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget. På grund av svårigheten att exakt fastställa skatterisken, vilken av revisionsbyrån uppskattades till 123 miljoner franska franc, är det lämpligt att räkna med en variationsmarginal på $\pm 10\%$ av värdet av den garanti som täcker denna risk. Storleken på det statliga stöd som kan godkännas uppskattas således till högst 6,3033 miljarder franska franc.

Dessa åtgärder har granskats mot bakgrund av artikel 92.3 c i fördraget i syfte att fastställa om de kan betraktas som förenliga med den gemensamma marknaden. På grundval av vad som nämns ovan kan det stöd som beviljats SMC anses uppfylla villkoren i riktlinjerna för statligt undsättnings- och omstruktureringssöd till företag i svårigheter. De berörda stöden kan således ges undantag från det förbud som avses i artikel 92.1 i fördraget och i artikel 61.1 i EES-avtalet, eftersom de kan betraktas som förenliga med den gemensamma marknaden enligt bestämmelserna i artikel 92.3 c i fördraget och artikel 61.3 c i EES-avtalet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Frankrikes åtgärder till stöd för Société Marseillaise de Crédit (SMC) i form av kapitaltillskott på 5,868 miljarder franska franc samt den garanti på 423 miljoner franska franc som den franska staten beviljat utgör statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget. Dessa åtgärder förklaras förenliga med den gemensamma marknaden och med EES-avtalet enligt artikel 92.3 c i EG-fördraget och artikel 61.3 c i EES-avtalet, på de villkor som anges i artikel 2. Det godkända stödet skall begränsas till 6,3033 miljarder franska franc.

Artikel 2

1. Frankrike skall bekräfta att företaget fullt ut kommer att genomföra den omstruktureringssodn som lagts fram för kommissionen, inklusive den föreslagna minskningen av verksamheten.

Frankrike skall lämna in utförliga sexmånadersrapporter till kommissionen, som skall innehålla alla de uppgifter som kommissionen behöver för att kunna kontrollera att omstruktureringssodn genomförs och att den förlöper korrekt.

2. Frankrike skall upphäva möjligheten för SMC att föra över skattemässiga underskott till kommande räkenskapsår för ett belopp som motsvarar de förluster som kompenseras med kapitaltillskotten.

Artikel 3

Frankrike skall inom två månader, räknat från dagen för delgivningen av detta beslut, underrätta kommissionen om de åtgärder som vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike.

Utfärdat i Bryssel den 14 oktober 1998.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 14 oktober 1998

om det stöd som de spanska myndigheterna beviljat Magefesagruppens företag och deras efterträdare

[delgivet med nr K(1998) 3211]

(Endast den spanska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(1999/509/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 92 och artikel 93.2 första stycket i detta,

efter att i enlighet med ovan nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att inkomma med synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDET

Efter att i februari 1997 ha mottagit sju klagomål angående Magefesa fattade kommissionen den 16 juli 1997 beslut om att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 beträffande de stöd som sedan 1989 beviljats Magefesagruppens företag och deras efterträdare. Stöden till Magefesagruppen, som är tillverkare av hushållsartiklar, hade beviljats i strid med kommissionens beslut 91/1/EEG⁽¹⁾ från 1989, enligt vilket stöden var oförenliga med den gemensamma marknaden.

Samma datum vände sig kommissionen till den spanska regeringen för att begära närmare information om återkraven av det oförenliga stöd som hade beviljats Magefesagruppens företag och deras efterträdare, liksom information om gruppens aktuella struktur samt rättsliga och finansiella ställning.

Genom en skrivelse av den 6 augusti 1997 uppmanade kommissionen, enligt artikel 93.2 i fördraget, den spanska regeringen att lämna in sina synpunkter inom en månad. Genom ett meddelande som offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*⁽²⁾ informerades de övriga medlemsstaterna och andra berörda parter om beslutet att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget och uppmanades även att lämna in sina synpunkter.

Genom en skrivelse av den 12 november 1997 lämnade de spanska myndigheterna synpunkter och information, som svar på att kommissionen inlett ett förfarande.

⁽¹⁾ EGT L 5, 8.1.1991, s. 18.

⁽²⁾ EGT C 330, 1.11.1997, s. 2.

Genom var sin skrivelse av den 28 november 1997 lämnade två konkurrenter och fackföreningarna vid företaget Industrias Domésticas S.A. (nedan kallat Indosa) in sina synpunkter. Genom skrivelser av den 17 och 23 december 1997 och 9 januari 1998 förmedlades dessa synpunkter till de spanska myndigheterna för kommentarer. De spanska myndigheterna lämnade dock inga kommentarer.

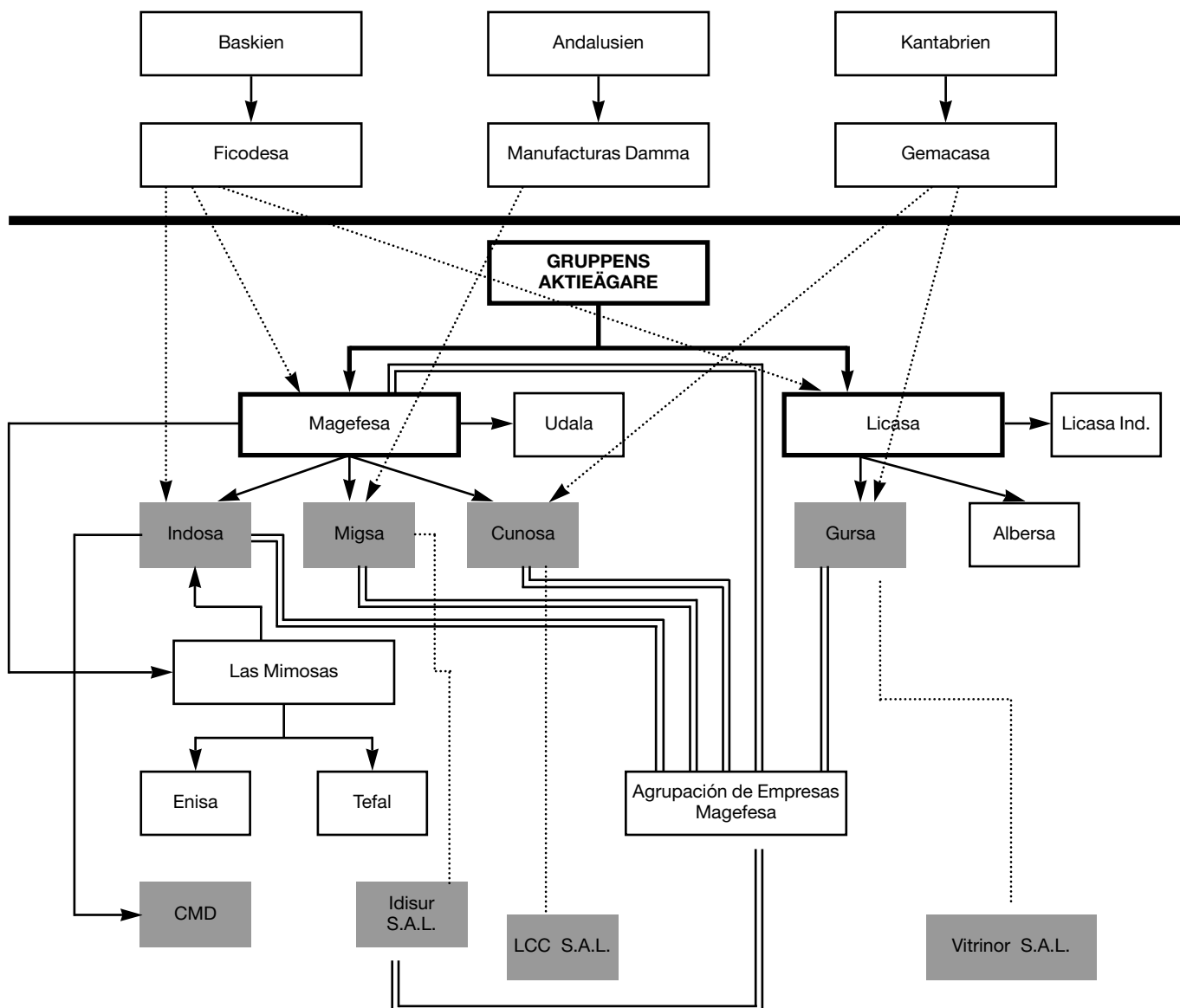
Konkursförvaltarna för Indosa, ett av de företag som varit mottagare av både det oförenliga stödet från 1989 och det nya stödet, lämnade in sina synpunkter genom en skrivelse av den 27 november 1997. Dessa synpunkter införlivades som bilaga i den spanska regeringens skrivelse av den 24 april 1998 som omnämns nedan.

Kommissionen ansåg att de spanska myndigheternas svar på att ett förfarande hade inletts fortfarande lämnade vissa punkter oklara och sände därför en ny begäran om information till de spanska myndigheterna genom en skrivelse av den 24 februari 1998. Genom den ovan nämnda skrivelsen av den 24 april 1998 lämnade de spanska myndigheterna en omfattande dokumentation, med ett stort antal bilagor som stöd för den framlagda informationen.

II. GRUPPENS STRUKTUR

Gruppen Magefesa⁽³⁾ och dess efterträdare tillverkar hushållsartiklar av typen tryckkokare, andra kokkärl och matbestick av rostfritt stål. Gruppens struktur kan illustreras på följande sätt:

- ⁽³⁾ — Gruppen Magefesa består av huvudföretaget Manufacturas Generales de Ferreteria S.A. (Magefesa), industriföretagen Cubertera del Norte S.A. (Cunosa), Manufacturas Inoxidables Gibraltar S.A. (Migsa), Indosa, Investigación y Desarrollo Udala S.A. och företaget Las Mimosas S.A. (Inlamisa) genom vilket Magefesa är delägare i Edificios y Naves Industriales, S.A. (Enisa) och Tefal Española S.A.
- Gruppen Licasa består av La Industrial Cuchillería Alavesa S.A., Licasa Patrimonial S.A., Manufacturas Gur S.A. (Gursa), Alberdi Hermanos S.A. (Albersa) och Licasa Industrial S.A.
- Flera företag i gruppen (Magefesa, Cunosa, Gursa, Migsa, Indosa) bildade också en affärsgrupp, Agrupación de Empresas Magefesa, som användes för inköp av råmaterial och försäljning av produktionen.

(teckenförklaring)

- > Kontroll
-> Finansiellt stöd
- ====> Affärsavtal
-> Efterträdare (1)

Anmärkning:

(1) I detta beslut avses med "efterträdare", utan att detta skulle medföra rättsliga följder, den affärsverksamhet som utövas inom de företag som grundats av tidigare anställda inom Migsa, Cunosa och Gursa, och som utövas inom samma fabriker, med samma maskiner och med tillverkning av produkter av samma märke som de tidigare företagen.

I december 1985 grundades tre förmedlingsföretag av myndigheterna i de autonoma regioner där verksamma Magefesa-företag var belägna. Avsikten med förmedlingsföretagen var att kanalisera det stöd som senare, 1989, förklarades oförenligt. De tre förmedlingsföretagen var följande:

- Manufacturas Damma, S.A. (nedan kallat Manufacturas Damma) i Andalusien. Företaget kontrollerades av de regionala myndigheterna.
- Gestión de Magefesa en Cantabria, S.A. (nedan kallat Gemacasa) i Kantabrien. Företaget kontrollerades av de regionala myndigheterna.

— Fiducias de la cocina y derivados, S.A. (nedan kallat Ficodeasa) i Baskien, ett privat företag som dock kontrollerades av de baskiska regionala myndigheterna genom tillfälliga avtal.

De tre förmedlingsföretagen kontrollerade användningen av stödet och genomförandet av åtgärdsprogrammet, och garanterade Magefesa-företagens fortsatta verksamhet genom att hindra fordringsägarna från att återkräva skulderna på företagets finansiella resurser och inventarier. För detta ändamål och med gemensamma avtal som grund saluförde förmedlingsföretagen Magefesas hela produktion, som hade förvärvats från de

enskilda företagen, samtidigt som de förvaltade de medel, råmaterial och halvfabrikat som industriföretagen behövde.

Fondo de Garantía Salarial (nedan kallat Fogasa)⁽⁵⁾ och arbetsministeriet.

När kommissionen 1997 mottog klagomålen hade en del av gruppens företag försatts i konkurs (Magefesa, Indosa och Cunosa) medan övriga företag var överksamma (Migsa och Gursa). Konkursförvaltaren för Indosa grundade i november 1994 Indosa Derio, S.L., som numera kallas Compañía de Menaje Doméstico, S.L. (nedan kallat CMD), för att saluföra Indosas produktion. Före 1993 hade Magefesagruppens fyra produktionsföretag (Indosa, Migsa, Cunosa och Gursa) mer än 800 anställda.

- De belopp som Fogasa och arbetsministeriet skulle ha utbetalat eller hade avsett utbetala till Magefesagruppens företag.

För närvarande har Indosa 330 anställda och en omsättning som 1997 uppgick till cirka 3 000 miljoner ESP. Indosa är gruppens enda industriföretag som fortfarande är verksam. Företaget producerar i huvudsak tryckkokare och andra kokkärl.

Det faktum att det oförenliga stödet från 1989 sannolikt inte hade återkrävts beaktades även i anslutning till att förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget inleddes. I det sammanhanget konstaterades att kommissionen skall bedöma förenligheten hos allt beviljat stöd, mot bakgrund av omständigheterna kring återkravet av följande stöd som genom beslut 91/1/EEG förklarats vara oförenliga:

En del av de tidigare anställda hos Cunosa (försatt i konkurs) respektive Migsa och Gursa (inte överksamma) grundade företagen La Compañía de Cubiertos, S.A.L. (nedan kallat LCC), respektive Idisur, S.A.L. (nedan kallat Idisur) och Vitrinor, S.A.L. (nedan kallat Vitrinor)⁽⁴⁾.

- Ett gynnsamt lån (på icke-marknadsmässiga villkor) på 2 085 miljoner ESP från Fogasa för att betala ersättning till anställda som friställts inom ramen för åtgärdsprogrammet.

Företagsgruppen Magefesa upplöstes den 29 oktober 1996.

- Lånegarantier på totalt 1 580 miljoner ESP (972 miljoner ESP från de regionala myndigheterna i Baskien, 512 miljoner ESP från de regionala myndigheterna i Kantabrien och 96 miljoner ESP från de regionala myndigheterna i Andalusien)⁽⁶⁾.

Vad beträffar förmedlingsföretagen försattes Ficodesa i konkurs 1995 medan Gemacasa och Manufacturas Damma är överksamma.

- Stöd som inte behöver återbetalas för totalt 1 094 miljoner ESP (803 miljoner ESP från de regionala myndigheterna i Baskien, 262 miljoner ESP från de regionala myndigheterna i Kantabrien och 29 miljoner ESP⁽⁷⁾ från de regionala myndigheterna i Andalusien)⁽⁸⁾.

III. STÖDEN

Kommissionens beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget grundade sig på följande faktorer:

- Magefesagruppen och dess efterträdare hade underlåtit att betala skatter och sociala avgifter.
- Indosa hade fortsatt med sin produktionsverksamhet trots att företaget 1994 försattes i konkurs. Dessutom hade företaget inte uppfyllt sina skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter.
- Baskiens regionala ledning hade för avsikt att bevilja Indosa en garanti på 804 miljoner ESP, för att täcka ett övergångslån för perioden tills Indosa skulle få betalningar från

⁽⁵⁾ Enligt kungligt dekret 505/1985, av den 6 mars 1985.

⁽⁶⁾ Lånegarantier: i) 972 miljoner ESP som den 11 juni beviljades av de regionala myndigheterna i Baskien på grundval av två beslut som fattades inom ramen för dekret 150/1985, garanti på 300 miljoner ESP som beviljades den 21 januari 1986 direkt för Indosa och en garanti på 672 miljoner ESP som beviljades den 3 juni 1986 för Ficodesa för att användas för företagen i undergrupperna Magefesa och Licasa belägna i Baskien; ii) en garanti på 512 miljoner ESP som beviljades i mars 1986 av de kantabriska myndigheterna för Gemacasa, för att användas för Cunosa och Gursa; iii) garantier till ett värde av 96 miljoner ESP som beviljades av Sociedad para la Promoción y Reconversión Industrial de Andalucía (Soprea, numera Instituto de Fomento de Andalucía) för Manufacturas Damma den 14 februari 1986 och den 5 februari 1987 för att användas för Migsa.

⁽⁷⁾ Beloppet på 39 miljoner ESP som anges både i beslut 91/1/EEG och i beslutet att inleda det aktuella förfarandet har korrigerats på grundval av dokument som lagts fram av den spanska myndigheterna.

⁽⁸⁾ Stöd: i) Stöd på 803 miljoner ESP som beviljats av de regionala myndigheterna i Baskien den 3 juni 1986 för Ficodesa "för att användas" för företagen i undergrupperna Magefesa och Licasa belägna i Baskien, på grundval av beslut som fattades inom ramen för dekret 150/1985 av den 11 juni; ii) stöd på 262 miljoner ESP som i oktober 1986 beviljats av myndigheterna i Kantabrien för Gemacasa, att användas för Cunosa och Gursa; iii) stöd på 29 miljoner ESP som beviljats av myndigheterna i Andalusien den 29 maj 1987 för Manufacturas Damma inom ramen för dekret 93/1987, i syfte att stödja sociala åtgärder avsedda att återställa Migsas lönsamhet.

⁽⁴⁾ S.A.L. är en förteckning av Sociedad Anónima Labora, ett aktieföretag som grundats med de anställda som delägare. LCC, Idisur och Vitrinor grundades den 9 juni 1994, den 22 april 1993 respektive den 27 mars 1995. Idisur slöt ett affärsavtal med Agrupación de Empresas Magefesa den 1 oktober 1993.

— Stöd för låneräntor till ett belopp på totalt 9 miljoner ESP.

Den spanska regeringen anmodades att återkräva det oförenliga stödet som beviljats av Fogasa samt de regionala myndigheterna i Baskien, Kantabrien och Andalusien, på följande sätt:

— Det gynnsamma lånet på 2 085 miljoner ESP beviljat av Fogasa måste antingen omvandlas till en kredit med marknadsmässiga villkor eller sägas upp, eller så måste andra lämpliga åtgärder vidtas för att fullständigt eliminera stödsinlaget.

— Lånegarantierna på 1 580 miljoner ESP måste sägas upp.

— Stödet på 1 094 miljoner ESP måste återkrävas.

IV. SYNPKUNKTER FRÅN ANDRA BERÖRDA PARTER

Följande synpunkter lämnades in av andra berörda parter:

— En konkurrent betonade att Vitrinor, företaget som grundades av en del tidigare Gursa-anställda, använde Guras anläggningar utan att betala något för detta.

— En annan konkurrent konstaterade att i) det oförenliga stödet inte hade återbetalats, ii) Indosa sedan kommissionen fattat beslut 91/1/EEG inte hade betalat skatter eller sociala avgifter, iii) Magefesas produkter såldes till priser som låg cirka 33% under marknadspriserna, iv) konkursförvaltarna, som hade utsetts av de statliga och regionala myndigheterna, hade låtit allt detta ske.

— Fackföreningsrepresentanterna konstaterade att Fogasas bidrag hade varit avsett att gynna de anställda, inte företaget, och att de anställda med sina egna medel hade skapat en pensionsfond.

Konkursförvaltarna för Indosa, ett av de företag som både hade mottagit oförenligt stöd 1989 och senare nytt stöd, lämnade in sina synpunkter genom en skrivelse av den 27 november 1997. Dessa synpunkter införlivades som bilaga i den spanska regeringens skrivelse av den 24 april 1998 (se avsnitt VI).

V. DE SPANSKA MYNDIGHETERNAS SVAR PÅ ATT ETT FÖRFARANDE INLETTS

a) Återkrav av det oförenliga stödet från 1989

Situationen avseende återkrav av det stöd som genom beslut 91/1/EEG förklarats oförenligt kan sammanfattas enligt följande:

Beträffande det gynnsamma lån på 2 085 miljoner ESP som Fogasa hade beviljat fattades 1990 ett beslut om att omvandla det till ett lån med marknadsmässiga villkor. Då företagen emellertid inte uppfyllde lånevillkoren⁽⁹⁾ inledde Fogasa nya rättsliga åtgärder som ledde till kvarstad av Magefesagruppens varumärken.

Beträffande lånegarantierna på totalt 1 580 miljoner ESP och stöd som inte behöver återbetalas på totalt 1 104 miljoner ESP, beviljat av de regionala myndigheterna i Baskien, Kantabrien och Andalusien, konsulterades Spaniens högsta rådgivande organ, regeringsrätten, om hur Spanien borde tillämpa beslut 91/1/EEG.

I fråga om lånegarantierna rekommenderade regeringsrätten att de regionala myndigheterna ser till att garantierna omsätts omedelbart och därefter kräver att mottagarna återbetalar beloppen. I fråga om stöd som inte behöver återbetalas bör de regionala myndigheterna återkalla besluten genom vilka dessa stöd beviljades och därefter kräva att utbetalade belopp återbetalas.

De regionala myndigheterna agerade enligt följande:

— Den regionala ledningen i Baskien: lånegarantierna omsattes inte omedelbart såsom regeringsrätten hade rekommenderat, utan under perioden 1989–1993, för ett belopp på 1 365 717 623 ESP (inbegripet kapital och räntor). Efter fruktlösa försök att kräva återbetalning inleddes rättsliga åtgärder (indrivning), som emellertid inte heller gav resultat. Vad beträffar stöd som inte behöver återbetalas beslutade de baskiska myndigheterna i mars 1994 att förklara sitt beviljande av stödet ogiltigt – fyra år efter att de underrät-

⁽⁹⁾ Såsom redogörs för i punkt b beviljades det gynnsamma lånet inom ramen för ett så kallat "återbetalningsavtal". Efter att Fogasa på grundval av gällande föreskrifter övertagit företagets skyldigheter gentemot de anställda beslutade alltså Fogasa att inte omedelbart inleda ett rättsligt förfarande utan i stället sluta ett återbetalningsavtal. Eftersom återbetalningsavtalets villkor inte uppfylldes bands Fogasa inte längre av avtalet och kunde fortsätta med de rättsliga åtgärderna.

tats om beslut 91/1/EEG. Den 25 januari 1995 ställdes Ficodesa inför krav på återbetalning, men då hade företaget redan försatts i konkurs (från den 19 januari 1995).

Båda krediterna (*lånegarantierna och stöden*) fanns med på listan över Ficodesas fordringsägare. De spanska myndigheterna underrättade inte kommissionen om krediternas status. Eftersom fordringsägarna var offentliga instanser borde dessa krediter ha haft samma mått av företräde som enligt de spanska rättsreglerna gäller för andra krediter vars fordringsägare är offentliga instanser.

— *Den regionala ledningen i Andalusien:* Instituto de Fomento de Andalucía (nedan kallat IFA), ägare till Manufacturas Damma, omsatte *lånegarantin* på 96 miljoner ESP och krävde, dock utan resultat, att Manufacturas Damma skulle betala det belopp som garantin täckte. Den 17 juni 1993 förklarades krediten därför omöjlig att återkräva. Beträffande *stöd som inte behöver återbetalas*, för 29 miljoner ESP, konstaterade de regionala myndigheterna att förfarandet för att ogiltigförklara beslutet om stödets beviljande inleddes den 21 november 1998, men att förfarandet för återkrav inte fördes vidare eftersom Manufacturas Damma inte hade några obelastade tillgångar.

— *Den regionala ledningen i Kantabrien:* *Lånegarantierna* omsattes inte omedelbart såsom regeringsrätten hade rekommenderat, utan först under perioden 1994–1995. Beträffande *stöden* har de spanska myndigheterna inte lämnat utförlig information om deras återbetalning, utan endast konstaterat att Cunosa och Gursa saknade obelastade tillgångar och att Gemacasa:s alla försök att kräva tillbaka stödet varit förgäves. De spanska myndigheterna har inte gett någon förklaring till varför Gemacasa eller de regionala myndigheterna inte sett till att det oförenliga stödet till Cunosa tagits med på listan över krediter som tillhörde företagens fordringsägare.

b) **Nya stöd som beviljats efter antagandet av beslut 91/1/EEG**

Betalningar från Fogasa och arbets- och socialministeriet

De spanska myndigheterna konstaterade att Fogasa är en fond som används i situationer där ett företag blir insolvent eller försatt i konkurs. Då görs en lagstadgad subrogation och Fogasa betalar rättsligt fastställda ersättningar till de anställda. Detta innebär att Fogasa kan inleda eller fortsätta rättsliga åtgärder mot ett företag för att återfå de utbetalda beloppen. Fogasa kan välja att inte omedelbart gå vidare med de rättsliga

åtgärderna, utan i stället sluta ett "återbetalningsavtal" vars undertecknande innebär ett upphävande av de rättsliga åtgärder som vidtagits för att återfå betalningarna. Enligt de spanska myndigheterna är detta särskilt vanligt när ersättningar betalas till de anställda innan den rättsliga grunden fastställts i vart och ett av fallen. Beslut om att sluta återbetalningsavtal fattas separat i varje enskilt fall. I beslutet att sluta sådana avtal bör "effektiviteten hos subrogationsåtgärderna jämföras med kraven på fortsatt affärsverksamhet och bevarande av sysselsättningen" (artikel 32 i kungligt dekret 505/1985). Formerna och villkoren som gäller för slutande av sådana avtal fastställs i ministerförordningen av den 20 augusti 1985.

Enligt informationen från den spanska myndigheterna har Fogasa och Magefesagruppen inte slutit sådana återbetalningsavtal som förklaras oförenliga i beslut 91/1/EEG, dvs. avtal vars återbetalningsvillkor avviker från gängse marknadsvillkor.

Beträffande de undantagsstöd som arbets- och socialministeriet betalat till friställda Indosa-anställda konstaterade de spanska myndigheterna att ett belopp på 437 571 733 ESP den 5 mars 1997 utbetalats till 120 Indosa-anställda för att säkerställa deras arbetslöshetsskydd och pensionsrättigheter, eftersom deras anställning hos Indosa hade upphört.

Fortsatt underlåtenhet att betala skatter och sociala avgifter

Beträffande den underlåtenhet att betala skatter och sociala avgifter som fortgått sedan 1989 lämnade de spanska myndigheterna uppgifter om skulderna till de statliga skattemyndigheterna och de sociala myndigheterna, både från perioden före och efter att företagen Indosa, Cunosa och Magefesa hade försatts i konkurs. Inga uppgifter lämnades avseende skulderna till de regionala skattemyndigheterna i Vizcaya för perioden efter att Indosa försatts i konkurs. För de överksamma företagen Gursa och Migma lämnades en sammanfattning av de åtgärder som de statliga skattemyndigheterna och de sociala myndigheterna vidtagit avseende skuldbeloppen, samt skälen till att Vitrinor och Idisur i egenskap av efterträdare inte hade förklarats ansvariga för Guras respektive Migas skulder eftersom de nya företagen var rättsligt fristående från de tidigare och hade grundats av före detta anställda.

Stöd som beviljats andra företag

Den andalusiska regionala myndigheterna lämnade information om regionala stöd som mottagits av Idisur.

VI. YTTERLIGARE INFORMATION SOM BEGÄRTS UNDER FÖRFARANDETS GÅNG OCH DE SPANSKA MYNDIGHETERNAS SVAR

Genom en skrivelse av den 24 februari 1998 begärde kommissionen kompletterande och utförlig information om följande frågor:

- Beträffande de företag som försatts i konkurs (Magefesa, Indosa och Cunosa) begärde kommissionen en lista över fordringsägare inklusive information om respektive belopp och kreditens status.
- Beträffande de överksamma företagen (Migsa och Gursa) begärde kommissionen förklaring till varför myndigheterna, trots att dessa företag konstaterats vara insolventa, inte agerat som en normal fordringsägare och inlett ett konkursförfarande. Likaså begärde kommissionen information om på vilka villkor de tidigare företagets tillgångar hade överförts till de nya företag som grundats av de anställda (Idisur och Vitrinor).
- Beträffande Indosas "konkurs med fortsatt verksamhet" begärde kommissionen en förklaring till varför konkursförvaltarna, av vilka två hade utsetts på förslag av Vizcayas sociala myndigheter och regionala skattemyndigheter, hade godtagit att Indosa fortsatte med sin verksamhet efter konkursen. Kommissionen begärde kopior av varje rättsligt beslut eller avtal med fordringsägarna som kunde möjliggöra en sådan situation. Likaså begärde kommissionen information om den skuld som uppstått gentemot de statliga och regionala skattemyndigheterna och till de sociala myndigheterna efter att företaget hade försatts i konkurs.
- Beträffande Vitrinor och Idisur, som grundats av tidigare anställda och med Gursas respektive Migsas tillgångar, anmodade kommissionen de spanska myndigheterna att lämna information om alla eventuella stöd som hade beviljats dessa företag.

Genom en skrivelse av den 24 april 1998 lämnade de spanska myndigheterna en omfattande dokumentation, med ett stort antal bilagor som stöd för den framlagda informationen.

a) Återkrav av det oförenliga stödet från 1989

Beträffande återbetalningen av det stöd som förklarats oförenligt ansåg de regionala myndigheterna i Andalusien och Kantabrien att stödet skulle återbetalas av de förmedlingsföretag som hanterat stödet, dvs. Manufacturas Damma (Andalusien) och Gemacasa (Kantabrien) eftersom dessa formellt var stödmottagare och förmånstagare för garantierna. Enligt de spanska myndigheternas redogörelser övergick Gemacasa under åtgärdsprogrammets gång till att bli fordringsägare gentemot Cunosa

och Gursa, för belopp vars storlek inte nämndes men som inte återkrävdes på grund av Cunosas och Gursas kritiska situation. Vad beträffar Manufacturas Damma, som var fordringsägare gentemot Migsa, konstaterade de spanska myndigheterna att företaget i juni 1993 sålde det senare nämnda till ett symboliskt pris på 1 peseta, vilket samtidigt innebar att man övergav alla åtgärder för att återfå det oförenliga stödet. De regionala myndigheterna i Andalusien konstaterade att Manufacturas Damma undvek konkurs eftersom det ansågs vara olämpligt att yrkan om konkurs kommer från den enda aktieägaren.

Beträffande stödet som beviljats av de regionala myndigheterna i Baskien lämnades ingen ny information.

b) Nytt stöd som beviljats efter antagandet av beslut 91/1/EEG

Betalningar från Fogasa och arbets- och socialministeriet

De spanska myndigheterna presenterade en lista över betalningarna från Fogasa till Indosas, Cunosas, Migsas och Gursas anställda och en bekräftelse av betalningarna från arbetsministeriet till Indosas anställda. Av listan framgår att Fogasa godkände följande betalningar under perioden 1989–1998:

(ESP)	
Indosa	416 455 625
Gursa	612 972 521
Cunosa	81 813 513
Migsa	198 413 068

Beträffande klagomålen om att Indosa hade ansökt om nytt stöd från Fogasa och arbets- och socialministeriet, och om att de regionala myndigheterna i Baskien avsåg att bevilja en garanti på 1 000 miljoner ESP för ett övergångslån i väntan på utbetalning av det nya stödet, hävdade de spanska myndigheterna att Indosa i september 1996 anhöll om de baskiska myndigheternas hjälp för att finansiera förhandspensionering av 120 anställda. Till följd av beslutet att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget, i vilket kommissionen påminde de spanska myndigheterna om den upphävande verkan av artikel 93.3 i fördraget, fattade de baskiska myndigheterna beslut om att inte bevilja garantin på 804 miljoner ESP.

Beträffande bidragen från arbets- och socialministeriet godkände den regionala ledningen i Baskien den 9 augusti 1996 friställning av 120 Indosa-anställda och den 18 november 1996 beviljade arbetsministeriet ett undantagsstöd avsett som komplement till arbetslöshetsunderstödet och som pensionsbidrag. Detta agerande grundade sig på en ministerförordning av den 5 april 1995 om sociala nödsituationer som drabbar anställda. Avsikten var att sörja för att de anställda skulle få dels högsta möjliga arbetslöshetsskydd under de 24 månader som följde efter friställningen, dels en fördelaktigare förhandspension. Den 5 mars 1997 utbetalades 437 471 733 ESP till

de Indosa-anställda vars arbetsavtal hade upphävts. De spanska myndigheterna hävdade att beloppet betalades för att gynna de anställda, som befann sig i en särskilt oskyddad situation.

Fortsatt underlåtenhet att betala skatter och sociala avgifter

Listan över Indosas och Cunosas fordringsägare presenterades tillsammans med beloppen för obetalda skatter och sociala avgifter. Dessa belopp var följande:

Konkursföretagens obetalda skatter och sociala avgifter

(miljoner ESP)

	Sociala myndigheter	Statliga skattemyndigheter	Regionala skattemyndigheter
Indosa ⁽¹⁾	4 602	210	1 898
Cunosa	1 772	790	–

⁽¹⁾ I följande avsnitt behandlas den del av Indosas skulder som uppstått efter konkursen.

Totalbelopp: 9 272 miljoner ESP.

De överksamma företagen (Migsa, Gursa) hade obetalda skatter och sociala avgifter enligt följande belopp:

De överksamma företagens obetalda skatter och sociala avgifter

(miljoner ESP)

	Sociala myndigheter	Statliga skattemyndigheter
Migsa	586	Uppgifter saknas ⁽¹⁾
Gursa	2 767	525

⁽¹⁾ Detta belopp inbegriper inte Migsas skuld gentemot de statliga skattemyndigheterna. I den spanska myndigheternas skrivelse av den 12 november 1997 konstateras att beslutet om att förklara dessa skulder omöjliga att återkräva medför att de inte förekommer som skuldbelopp i skattemyndigheternas system.

Totalbeloppet för "överksamma" företag: 3 878 miljoner ESP.

Totalbeloppet för konkursföretag eller överksamma företag är ESP 13 150 miljoner vilket motsvarar 78,82 miljoner ecu ⁽¹⁰⁾.

De spanska myndigheternas förklaring till varför de inte fungerat som en normal fordringsägare och begärt Migsa och Gursa i konkurs grundade sig på en ekonomisk argumentering. De hävdade att ett konkursförfarande är utdraget och dyrt och

att myndigheterna inte endast agerar på grundval av rent formella skäl, utan efter övervägande huruvida det finns en faktisk möjlighet att få tillbaka krediterna. Samtidigt konstaterade de spanska myndigheterna att rättsliga åtgärder för att återkräva betalningarna hade vidtagits både i fråga om Migsa och Gursa, men att åtgärderna varit förgäves eftersom företagen saknade obelastade tillgångar.

De spanska myndigheterna lämnade även information om de rättsliga förfaranden för återkrav (indrivning) som tillämpats med avseende på Indosa och Cunosa innan företagen försattes i konkurs på begäran av de anställda.

Beträffande omständigheterna kring grundandet av Idisur och Vitrinor konstaterade de spanska myndigheterna att både Migsa och Gursa fortsättningsvis ägde anläggningarna och att dessa hyrdes ut till de nya företag som de tidigare anställda hade grundat.

Fortsatt underlåtenhet att betala skatter och sociala avgifter efter det att Indosa försatts i konkurs

Följande krediter med offentliga instanser som fordringsägare förekom i anslutning till konkursen:

(ESP)

Sociala myndigheter	4 602 668 983
Regionala skattemyndigheter	1 596 191 052
Fogasa	413 935 458
Statliga skattemyndigheter	134 102 630
Baskiens regionledning	2 800 200
Totalt	6 749 698 323

Totalbeloppet, som motsvarar 40,17 miljoner ecu, utgör mer än hälften av de krediter som slogs fast inom konkursförfarandet för Indosa ⁽¹¹⁾. De spanska myndigheterna har inte lämnat information om krediternas status.

Medan förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget har pågått har den spanska regeringen inte lämnat kopior av något rättsligt beslut om fastställande av konkurs med fortsatt verksamhet. De spanska myndigheterna presenterade dock protokollet från stämman som Indosas fordringsägare höll den 30 januari 1995 och enligt vilket konkurs med fortsatt verksamhet slogs fast.

Även om begäran om att försätta företaget i konkurs innehöll en uttrycklig anhållan om att domstolen skulle förordna om fortsatt industriell verksamhet för Indosa innehöll domstolens konkursdom av den 19 juli 1994 inget sådant beslut. Sex månader senare, den 30 januari 1995, sammankallades ford-

⁽¹⁰⁾ Beloppen i ecu ges endast som information (1 ecu = 166,822 pesetas)

⁽¹¹⁾ Totalbeloppet är 12 439 688 347 ESP, dvs. 74,56 miljoner ecu. Detta belopp inbegriper inte det stöd som förklarades oförenligt år 1989 och där Indosa var mottagare.

ringsägarna till stämma för att utnämna konkursförvaltarna. Två av de tre konkursförvaltare som enligt den spanska lagstiftningen måste utnännas var representanter för huvudfordringsägarna – de sociala myndigheterna och Vizcayas regionala skattemyndigheter. De övriga fordringsägarna lade fram förslaget till den tredje konkursförvaltaren. De tre konkursförvaltarna godkändes genom omröstning. Efter omröstningen anhöll det rättsliga ombudet för den som lämnat konkursansökan om att stämman skulle uttala sig om den aktuella situationen med fortsatt industriell verksamhet. Enligt protokollet från stämman uttryckte endast Fogasa och de kommunala myndigheterna i Derio⁽¹²⁾ sitt gillande avseende fortsatt verksamhet. Inga ogillande synpunkter uttrycktes. Av stämmans protokoll framgår inget ogillande från de sociala myndigheternas eller statliga eller regionala skattemyndigheternas sida, vilka på grundval av sina fordrings storlek hade haft tillräckligt antal röster för att hindra ett godkännande av Indosas fortsatta verksamhet.

Under perioden från konkursförklaringen (den 19 juli 1994) till april 1997 steg beloppet för de obetalda sociala avgifterna till 1 282 117 590 ESP. De spanska myndigheterna har inte, trots uttrycklig anmodan, lämnat information om beloppet på den skatteskuld till de regionala skattemyndigheterna i Vizcaya som uppstått under samma period.

De spanska myndigheterna konstaterade att Indosa sedan maj 1997 är à jour med sina betalningar till de sociala myndigheterna.

Stöd som beviljats andra företag

Beträffande andra stöd som beviljats konstaterade de spanska myndigheterna att Vitrinor inte hade mottagit något stöd. De lämnade även in en aktuell lista över offentliga bidrag till förmån för Idisur.

Eftersom Idisur är ett specialfall där stödet sannolikt åtminstone delvis har beviljats inom ramen för regionala stödordningar som har godkänts av kommissionen, berörs Idisur inte av det aktuella beslutet och kommer därför senare att bli föremål för ett lämpligt förfarande.

VII. RÄTTSLIG ANALYS

I artikel 92.1 i fördraget fastställs principen att, om inte annat föreskrivs i fördraget, stöd som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion är oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

De produkter som saluförs av Magefesagruppens företag är föremål för handel mellan medlemsstaterna och det förekommer konkurrens mellan tillverkarna. Magefesagruppen har även

tidigare varit verksam på gemenskapens marknad och var en av Spaniens viktigaste tillverkare inom sektorn.

Enligt en "lönsamhetsplan" som Indosa lade fram i början av år 1996 hade Magefesaprodukterna år 1990 följande marknadsandelar i Spanien: 39% för tryckkokare och 37% för övriga kokkärl. År 1994 var marknadsandelarna för dessa produkter 23% respektive 13%.

Under de år som föregick försättandet i konkurs, eller i förekommande fall upphörande av affärsverksamheten, uppgick handeln inom gemenskapen med artiklar av rostfritt stål avsedda för köks- och hushållsbruk (utom bestick) och bestick av rostfritt stål (KN-nr 7323 93 90 och 8215 20 10) år 1990 till 251,6 miljoner ecu respektive 38,6 miljoner ecu. År 1992 var motsvarande siffror 281,6 miljoner ecu respektive 38,9 miljoner ecu. Spanien uppgav att handeln med de övriga medlemsstaterna år 1990 uppgick till 17,9 miljoner ecu respektive 3,2 miljoner ecu, medan den år 1992 uppgick till 17,7 miljoner ecu respektive 2,6 miljoner ecu.

Efter att Indosa försatts i konkurs år 1994 uppgick handeln inom gemenskapen med artiklar av rostfritt stål avsedda för köks- och hushållsbruk (utom bestick) och bestick av rostfritt stål (KN-nr 7323 93 90) till 181,3 miljoner ecu. Spanien uppgav att handeln med de övriga medlemsstaterna år 1994 uppgick till 16,7 miljoner. 1997 uppgick handeln inom gemenskapen med samma produkter till 230,6 miljoner ecu. Spanien uppgav att handeln med de övriga medlemsstaterna år 1997 uppgick till 17,5 miljoner ecu.

Enligt artikel 92.1 i fördraget är allt stöd som har de egenskaper som beskrivs i artikeln i princip oförenligt med den gemensamma marknaden. I artikel 92.3 i fördraget uppräknas de stöd som kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden. Förenligheten med den gemensamma marknaden bör fastställas med tanke på gemenskapen som helhet, inte med tanke på en enskild medlemsstat. För att säkerställa att den gemensamma marknaden fungerar korrekt och enligt det mål som anges i artikel 3 g i fördraget, bör undantagen enligt artikel 92.3 i fördraget tolkas på ett strikt sätt vid granskningen av stödordningar eller beviljandet av enskilda stöd.

Undantagen kan bara tillämpas när kommissionen anser att mottagarna, om de inte skulle få stöd, inte skulle klara av att med enbart marknadskrafternas hjälp fungera på det sätt som förutsätts enligt något av de mål som anges i den nämnda bestämmelsen. Om undantagen tillämpas på fall som inte innebär bidrag till dessa mål eller på fall där stödet inte är nödvändigt för målens uppfyllande, får industrierna eller företagen i vissa medlemsstater en fördel som ger dem en starkare finansiell ställning. En sådan fördel innebär negativ inverkan på villkoren för handeln mellan medlemsstaterna och snedvrider konkurrensen utan att detta kan rättfärdigas på grundval av det gemensamma intresset enligt artikel 92.3 i fördraget.

a) Återkrav av det oförenliga stödet från 1989

Såsom konstaterades när förfarandet inleddes var granskningen av återkravet av det stöd som förklarats oförenligt genom beslut 91/1/EEG relevant med tanke på granskningen av stöd som beviljats till de företag som 1989 fick oförenligt stöd. I

⁽¹²⁾ Derio (Vizcaya) är den kommun där Indosa är beläget.

EG-domstolens dom av den 15 maj 1997 i mål 355/95, Textilwerke Degendorf GmbH mot kommissionen⁽¹³⁾, konstaterades att kommissionen vid bedömning av förenligheten hos ett nytt stöd skall beakta den kumulativa snedvridande effekt som det nya stödet ger tillsammans med det oförenliga stöd som inte har återkrävts.

Beträffande det gynnsamma lån på 2 085 miljoner ESP som beviljats av Fogasa fattades 1990 beslut om att omvandla det till ett lån med marknadsmässiga villkor. Då företagen emellertid inte uppfyllde lånevillkoren vidtog Fogasa nya rättsliga åtgärder som ledde till kvarstad av Magefesagruppens varumärken. Det rättsliga förfarandet i ärendet fortsätter.

Beträffande lånegarantierna på totalt 1 580 miljoner ESP och stöd som inte behöver återbetalas på totalt 1 104 miljoner ESP, beviljat av regionalledningarna i Baskien, Kantabrien och Andalusien, kan följande härledas ur den information som lämnats av de spanska myndigheterna:

— *Den regionala ledningen i Baskien:* Den första garantin på 300 miljoner ESP beviljades Indosa den 21 januari 1996. Den andra garantin på 672 miljoner ESP beviljades Ficodesa den 3 juni 1986 för att användas av Indosa och de övriga av Magefesagruppens företag som grundats i Baskien. Utan dessa två garantier hade Indosa och de övriga företagen varit tvungna att upphöra med sin verksamhet, eftersom de inte längre kunde få lån för fortsatt verksamhet. Beträffande stödet på 803 miljoner ESP är det viktigt att hålla i minnet att detta stöd beviljades för att Magefesagruppern skulle kunna betala en del av de löner och ersättningar som Fogasa inte hade betalat till de anställda eftersom beloppen översteg Fogasas allmänna maximigränser. Det gällde alltså att hjälpa Indosa och de övriga företagen, inte Ficodesa, med deras kostnader. Kommissionen bedömer att man inte kan anse att dess beslut 91/1/EEG har efterlevts endast av det skälet att beloppet på 2 168 717 623 ESP finns med på Ficodesas lista över krediter som tillhör fordringsägare. Det finns skäl att påpeka de regionala myndigheternas långsamma agerande när det gällde att upphäva lånegarantierna och återkräva stöden. Eftersom de två krediterna endast fanns med på den lista över fordringsägare som gällde Ficodesa, inte listan som gällde Indosa eller de övriga av Magefesagruppens företag som grundats i Baskien, finns det även skäl att påpeka att de regionala myndigheterna har agerat som om Ficodesa vore enda mottagare av det oförenliga stödet och att återkravet av stödet därför endast skulle gälla detta företag. Detta stämde dock inte överens med verkligheten eftersom Ficodesa endast var ett förmedlingsföretag utan produktionsverksamhet, som endast hade grundats för att möjliggöra kanaliseringen av det finansiella stöd som den regionala ledningen i Baskien hade beviljat Indosa och de övriga av Magefesagruppens företag som hade grundats i Baskien.

Mot bakgrund av detta kan konstateras att det inte har förekommit effektivt återkrav av det oförenliga stöd som

beviljats av de baskiska myndigheterna, eftersom stödet inte återkrävdes från de företag som mottagit det.

— *Den regionala ledningen i Andalusien:* Manufacturas Damma var enbart ett förmedlingsföretag utan produktionsverksamhet, endast grundat i syfte att kanalisera det finansiella stöd som de andalusiska myndigheterna beviljat Migsa, Magefesagruppens industriföretag i Andalusien. Stöden som inte behövde återbetalas (29 miljoner ESP) gav Migsa möjlighet att betala en del av de löner och ersättningar som företaget var skyldigt anställda som friställts. Det var alltså Migsa som fick hjälp med sina kostnader, inte Manufacturas Damma. Utan lånegarantierna på 96 miljoner ESP hade Migsa varit tvunget att upphöra med sin verksamhet då företaget inte hade möjlighet att få lån för att finansiera fortsatt verksamhet. Kommissionen anser att de åtgärder som den regionala ledningen i Andalusien har vidtagit innebär att beslut 91/1/EEG inte har efterlevts. Kommissionen delar inte heller den spanska regeringens åsikt att det oförenliga stödet beviljades Manufacturas Damma, inte Migsa, och att stödet därför måste återkrävas av det förstnämnda företaget.

Mot bakgrund av detta kan konstateras att det inte har förekommit effektivt återkrav av det oförenliga stöd som beviljats av den regionala ledningen i Andalusien eftersom stödet inte återkrävdes från de företag som mottagit det.

— *Regionalledningen i Kantabrien:* Av samma skäl som anförts för de baskiska och andalusiska myndigheterna kan konstateras att det inte förekommit effektivt återkrav av det oförenliga stöd som har beviljats av den regionala ledningen i Kantabrien eftersom stödet inte återkrävdes av de företag som mottagit det.

Med tanke på rättsutslaget i målet Degendorf var granskningen av det stöd som förklarats oförenligt enligt beslut 91/1/EEG relevant med tanke på granskningen av stöd som beviljats företag som var mottagare av oförenligt stöd 1989.

b) Nytt stöd som beviljats efter antagandet av beslut 91/1/EEG

Betalningar från Fogasa till förmån för Indosas, Cunosas, Migsas och Gursas anställda under perioden 1989–1998 samt betalningar från arbets- och socialministeriet till förmån för Indosas anställda

Betalningarna från Fogasa gjordes på grundval av en lagstadgad subrogation avseende det insolventa företaget. Fogasa betalar ut bidragen inom ramen för ett allmänt och automatiskt system, utan sektoriella begränsningar, till alla anställda som uppfyller kraven enligt föreskrifterna. Enligt informationen från de spanska myndigheterna har Fogasa och Magefesagruppern å

⁽¹³⁾ REG 1997, s. I-2549.

andra sidan inte slutit den typ av "återbetalningsavtal" som förklarats oförenliga i beslut 91/1/EEG, dvs. avtal genom vilka parterna fastställer kreditvillkor som avviker från de marknads-mässiga villkoren.

Enligt den information som kommissionen mottagit utgör undantagsstöden som arbetsministeriet beviljat ett offentligt bidrag som är avsett att säkerställa att anställda som friställts får ett så ändamålsenligt arbetslöshetsskydd som möjligt. Dessutom fattades undantagsbeslutet i fråga efter att de anställda hade friställts och i avsikt att ge dem ett socialskydd som komplement till det lagstadgade skydd som företaget måste ge. Då denna åtgärd inte kan anses ha gynnat företaget utgör den inte stöd till Indosa utan ett undantagsstöd som i själva verket gynnar de anställdas sociala situation.

Kommissionen har vid sin granskning därför inte kunnat konstatera förekomsten av stödinlag i dessa bidrag.

Fortsatt underlåtenhet att betala skatter och sociala avgifter

Enligt informationen från de spanska myndigheterna hade Magefesagruppens företag sedan år 1989, och även tidigare, systematiskt försummat sina skyldigheter gentemot skatte- och socialmyndigheterna, trots de rättsliga åtgärder som myndigheterna hade haft möjlighet att inleda (kvarstad och indrivning).

Indosa och Cunosa försattes i konkurs endast på grund av att företagens egna anställda ansökte om konkurs. Fordringarna från offentliga fordringsägare fanns med på listan över Magefesas, Indosas och Cunosas fordringsägare eftersom detta enligt det spanska rättssystemet säkerställer att socialmyndigheterna samt de statliga och regionala skattemyndigheterna behåller sin möjlighet att återkräva minst en del av skulderna. Cunosa är föremål för likvidationsförfarande. De spanska myndigheterna lade fram dokument enligt vilka CMD (dotterbolag till Indosa) och LCC (efterträdare till Cunosa) var à jour med sina skyldigheter gentemot skatte- och socialmyndigheterna.

Beträffande Migma och Gursa förklarade de statliga skattemyndigheterna och de sociala myndigheterna att företagens skulder var omöjliga att återkräva, med undantag av Gursas skulder till de statliga skattemyndigheterna. Inget av de två företagen försattes i konkurs. En del av Migas respektive Gursas anställda grundade två nya företag, Idisur (den 22 april 1993) respektive Vitrinor (27 mars 1995). De nya företagen undertecknade avtal med de tidigare företagen avseende utnyttjandet av maskiner och anläggningar. De spanska myndigheterna har bekräftat att Idisur och Vitrinor är à jour med sina betalningar till de statliga skattemyndigheterna och de sociala myndigheterna.

De spanska myndigheterna konstaterar att de avstod från ett konkursförfarande eftersom kostnaderna skulle överstiga de

belopp man kunde förvänta sig från försäljning av gäldenärens tillgångar. I liknande fall föregås varje enskilt beslut om att inleda ett konkursförfarande av en separat kostnadsanalys. Enligt de spanska myndigheterna tydde analysens resultat på att det skulle vara lönsammare att förklara krediterna omöjliga att återkräva än att inleda ett konkursförfarande. Utöver denna allmänna förklaring har de spanska myndigheterna inte lagt fram någon jämförande analys över kostnaderna för de olika alternativen. Här bör emellertid konstateras att även om kostnadsanalysen tyder på att det hade varit fördelaktigare att inte genomföra ett konkursförfarande, kan inte det faktum förbises att företaget på grund av den uteblivna konkursen (då avsaknaden av obelastade tillgångar gjort det lönlöst att vidta återkravsåtgärder såsom kvarstad och indrivning), trots sin ytterst svaga ställning haft möjlighet att fortsätta med verksamheten utan att uppfylla skyldigheterna i fråga om skatter och sociala avgifter, något som företagets konkurrenter var tvungna att göra. De enorma skulder avseende skatter och sociala avgifter som kunnat uppstå just till följd av att företaget tilläts fortsätta med sin verksamhet är med säkerhet större än kostnaden för ett konkursförfarande.

Kommissionen har också granskat om de fordringsägare som var offentliga instanser agerat i avsikt att i så hög grad som möjligt säkerställa möjligheten att återkräva de obetalda skatterna och sociala avgifterna. De spanska myndigheterna har inte i något skede av förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget konstaterat eller antytt att så skulle ha varit fallet. I stället var det just det faktum att de berörda företagen fick fortsätta med sin verksamhet som ledde till en avsevärd ökning av skulderna avseende skatter och sociala avgifter⁽¹⁴⁾. Vad beträffar Migma och Gursa förklarades dessutom företagets krediter omöjliga att återkräva, utom Gursas skuld till de statliga skattemyndigheterna. Indosa och Cunosa försattes i konkurs på grundval av ansökan från de anställda.

Om de spanska myndigheternas argumentering skulle godkännas skulle följden bli att alla företag utan obelastade tillgångar – dvs. företag utom räckhåll för återkravsåtgärder – kunde fortsätta agera på marknaden utan att uppfylla sina skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter så länge som inga andra eventuella fordringsägare yrkar på konkurs.

Kommissionen anser därför att den systematiska och fortsatta underlåtenheten att betala skatter och sociala avgifter, en underlåtenhet som pågått från 1989 ända tills de berörda företagen försattes i konkurs eller upphörde med sin verksamhet, innebär att allmänna medel har överförts till Indosa, Cunosa, Migma och Gursa. Genom denna överföring har företagen fått en konkurrensfördel då de inte, i motsats till sina konkurrenter, behöver täcka dessa utgifter på samma sätt som under normala omständigheter. Detta tolkas därför som stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

Det faktum att varken skattemyndigheterna eller de sociala myndigheterna formellt har slutat återkräva krediterna (vilket rättsligt sett innebär att krediterna fortfarande utgör en skuld

⁽¹⁴⁾ Såsom konstateras i den rapport om konkursen som lades fram av konkursförvaltaren den 4 oktober 1995 härrör sig en del obetalda skatter från 1982.

och att de inte har annullerats) upphäver inte den omständighet att företagen har kunnat fungera utan att uppfylla sina skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter⁽¹⁵⁾. Under samma period har företagens konkurrenter inte gynnats av samma finansiella fördel. Enligt de spanska myndigheterna är de berörda beloppen följande:

(ESP)

	Sociala myndigheter	Statliga skattemyndigheter	Regionala skattemyndigheter
Indosa	4 602 668 983	210 794 754	1 898 219 433
Cunosa	1 772 814 657	790 999 650	–
Migsa	586 934 823	Ej fastställt	–
Gursa	2 767 769 021	525 401 696	–

Kommissionen har inte fått information om beloppet på Migsas skuld till de statliga skattemyndigheterna. Detta belopp bör specificeras av de spanska myndigheterna.

Fortsatt underlåtenhet att betala skatter och sociala avgifter efter det att Indosa försattes i konkurs

Genom att inleda förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget har kommissionen kunnat bekräfta riktigheten och berättigandet hos de anklagelser som de klagande fört fram i anslutning till Indosas fortsatta underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter avseende skatter och socialavgifter från det att företaget försattes i konkurs den 19 juli 1994 fram till maj 1997. Genom förfarandet har kommissionen även kunnat konstatera förekomsten av stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.

Den gällande spanska lagstiftningen innehåller inga särskilda föreskrifter om konkurs med "fortsatt verksamhet". Mot bakgrund av karaktären hos de spanska konkursföreskrifterna och med beaktande av att beloppen på de offentliga instansernas krediter var betydande, kan konstateras att en fortsatt verksamhet där företaget inte uppfyller sina skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter ytterligare skadar skattemyndigheternas och de sociala myndigheternas intressen. Detta förklaras med att gäldenärens fortsatta underlåtenhet att betala dessa avgifter medför att konkursboets tillgångar automatiskt minskar, eftersom skulder som härrör från förvaltningen av konkursboet, till vilka även hör skulder avseende skatter och sociala avgifter, har bästa förmånsrätt och måste betalas före skulderna till konkursens fordringsägare.

På grundval av dokumentationen från de spanska myndigheterna anser kommissionen att Indosas fortsatta verksamhet efter konkursen möjliggjordes genom en överenskommelse

⁽¹⁵⁾ Generaladvokat Jacobs konstaterar i sina slutledningar den 24 september 1998 i mål C-256/97 D.M. Transport S.A. att "det är uppenbart att ett fortsatt och generöst godkännande avseende fördröjda betalningar av sociala avgifter under vissa omständigheter kan ge det berörda företaget en avsevärd affärsmässig fördel som i yttersta fall kan jämföras med en efterskänkning av dessa avgifter" (punkt 33; dessa slutledningar har ännu inte offentliggjorts, inofficiell översättning).

som träffades mellan fordringsägarna vid stämman den 30 januari 1995. I protokollet från stämman omnämns inget ogillande från varken de sociala myndigheterna eller de statliga eller regionala skattemyndigheterna. Dessa institutioner hade tillsammans med de övriga fordringsägare som var offentliga instanser haft tillräckligt antal röster för att hindra godkännandet av Indosas fortsatta verksamhet.

De spanska myndigheterna har inte lämnat någon förklaring till varför de fordringsägare som var offentliga instanser inte utövade sin rätt att hindra detta godkännande.

Mot bakgrund av detta kan konstateras att det var agerandet hos de fordringsägare som var offentliga instanser som ledde till att fordringsägarna vid stämman den 30 januari 1995 godkände att Indosa fortsätter med sin verksamhet trots att företaget hade försatts i konkurs.

Kommissionen har granskat om dessa fordringsägars agerande hade sin grund i att de i så hög grad som möjligt ville säkerställa möjligheten att kunna återkräva sina krediter på 6 749 698 323 ESP. De spanska myndigheterna har inte i något skede av förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget låtit förstå att så skulle ha varit fallet. Man hade kunnat förutsätta att de fordringsägare som var offentliga instanser, särskilt de baskiska sociala myndigheterna och regionala skattemyndigheterna, åtminstone hade underställt Indosas fortsatta verksamhet villkor om att företaget uppfyller sina normala skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter, för att undvika en ökning av skulden. Detta mot bakgrund av att dessa offentliga instanser var väl medvetna om att Indosas fortsatta verksamhet efter konkursen skulle ge upphov till nya skulder, på grund av företagets svåra situation och med beaktande av företagets tidigare betalningsföreselser (företaget hade under flera års tid underlåtit att betala sociala avgifter och skatter). Enligt de spanska konkursföreskrifterna innebär ökningen av sådana skulder att konkursboets tillgångar automatiskt minskar, eftersom skulder som härrör från förvaltningen av konkursen, t.ex. skulder från obetalda skatter och sociala avgifter har bästa förmånsrätt och måste betalas före skulderna till konkursens fordringsägare. En privat fordringsägare skulle inte ha agerat på ett sätt som minskar hans möjligheter att återkräva sin skuld.

Det har visat sig att de fordringsägare som var offentliga instanser agerade på ett sätt där de påverkades av faktorer som inte är förenliga med statens åtagande att i så hög grad som möjligt säkerställa möjligheterna att återkräva sina konkursfordringar. Dessutom är de betydande beloppen för obetalda skatter och sociala avgifter under perioden från juli 1994 till april 1997 ett tecken på att Indosas fortsatta verksamhet har inneburit ett upprätthållande av en affärsverksamhet som i annat fall, under normala marknadsförhållanden, inte hade klarat sig.

Kommissionen anser att underlåtenheten att betala skatter och sociala avgifter innebär en överföring av allmänna medel till Indosa. En sådan överföring ger företaget en konkurrensfördel eftersom det, i motsats till sina konkurrenter, inte behöver täcka dessa utgifter på samma sätt som under normala omständigheter. Analysen påverkas inte av det faktum att förmånstagar för överföringen är Indosa i egenskap av konkursbo (dvs.

en annan juridisk person än den ursprungliga) och inte Indosa i egenskap av företag.

Det faktum att varken skattemyndigheterna eller de sociala myndigheterna formellt har slutat återkräva dessa krediter (vilket innebär att de i rättslig mening fortfarande utgör en skuld och att de inte har annullerats) upphäver inte den omständighet att företaget har kunnat fungera utan att uppfylla sina skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter⁽¹⁶⁾. Under samma period har Indosas konkurrenter inte gynnats av samma finansiella fördel. Det bör konstateras att de skulder som uppstått på grund av obetalda skatter och sociala avgifter efter att företaget försattes i konkurs har sin grund i konkursförvaltningen. Enligt de spanska föreskrifterna kan sådana skulder vara föremål för separata rättsliga åtgärder. På grundval av den information som lämnats av de spanska myndigheterna kan konstateras att inga separata rättsliga åtgärder har inletts trots att beloppet för de obetalda skatterna och sociala avgifterna är betydande.

Därför måste konstateras att Indosas fortsatta underlåtenhet att betala sociala avgifter (ESP 1 282 117 590) samt underlåtenhet att betala skatter (beloppet har inte specificerats) under perioden från det att företaget försattes i konkurs (den 19 juli 1994) till april 1997, vilket möjliggjordes av att de av Indosas fordringsägare som var offentliga instanser godkände företagets fortsatta verksamhet utan någon som helst finansiell säkerhet, utgör stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

Beloppet för de obetalda skatterna till de regionala skattemyndigheterna i Vizcaya har inte anmälts till kommissionen. Den spanska regeringen bör lämna in uppgifter om detta belopp.

Den fortsatta underlåtenheten att betala skatter och sociala avgifter som utövats av följande företag:

- Indosa, Cunosa, Migsa och Gursa fram till det att företagen försattes i konkurs eller deras verksamhet upphörde, och
- Indosa efter att företaget försattes i konkurs,

anses därför utgöra stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

Det beviljade stödet är inte del av en godkänd stödordning och måste därför anmälas i varje enskilt fall, enligt vad som anges i artikel 93.3 i fördraget. De spanska myndigheterna uppfyllde inte detta krav och därför har beviljandet av stödet varit olagligt. Undantagen enligt artikel 92.2 i fördraget kan inte tillämpas i detta fall, eftersom det gäller stöd vars mål inte sammanfaller med de mål som anges i artikeln. Den spanska regeringen har inte hänvisat till artikel 92.3 i fördraget i anslutning till de bidrag som enligt föreliggande beslut klassificeras som stöd.

Vad beträffar de undantag som enligt artikel 92.3 a och 92.3 c i fördraget kan tillämpas för stöd avsedda att främja eller

underlätta utvecklingen i vissa regioner bör konstateras att, med undantag av San Roque (Cádiz), ingen av de regioner där Indosa, Gursa och Cunosa bedrev verksamhet – Derio (Vizcaya), Guriezo och Limpas (Kantabrien) – har en onormalt låg levnadsstandard eller allvarlig brist på sysselsättning i den mening som avses i artikel 92.3 a i fördraget. Dessutom gäller att om företagen är belägna i en region som är stödberättigad enligt artikel 92.3 c i fördraget så uppfyller stödet till dessa företag inte egenskaperna för stöd avsett att underlätta utvecklingen av vissa ekonomiska regioner i den mening som avses i artikeln, eftersom stödet beviljades i form av driftstöd, vilket inte är förknippat med krav på investeringar eller skapande av sysselsättning. Beträffande stödet i San Roque (Cádiz) kan konstateras att det inte beviljades inom ramen för den berörda ordningen för regionalstöd. Dessutom kan driftstöd i sådana regioner som anges i artikel 92.3 a omfattas av undantaget i artikeln endast under förutsättning att stödet beviljas med vissa begränsade och kontrollerade villkor (se redogörelsen nedan avseende företag i svårigheter).

Vad beträffar undantagen enligt artikel 92.3 b var de stödåtgärder som är föremål för analys inte avsedda för "viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse" eller ett projekt avsett att "avhjälpa en allvarlig störning" i den spanska ekonomin. De spanska myndigheterna har heller inte hänvisat till detta undantag.

Enligt artikel 92.3 c fastställs även ett undantag gällande "stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter". Stödet till Indosa, Cunosa, Migsa och Gursa faller inom kategorin för stöd till företag i svårigheter.

Stödet uppfyller inte villkoren för undantaget enligt artikel 92.3 c vad beträffar gemenskapens riktlinjer om statligt stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter⁽¹⁷⁾.

Stödet uppfyller inte de villkor som fastställs i de nämnda riktlinjerna för undsättningsstöd. Vad beträffar stöd för omstrukturering bör detta vara kopplat till ett genomförbart omstruktureringsprogram som i detalj läggs fram för kommissionen. I det berörda fallet har de spanska myndigheterna inte lämnat bevis på att det stöd som beviljats företagen skulle vara kopplat till ett omstruktureringsprogram avsett att återställa lönsamheten på sikt. Här bör konstateras att en plan som Indosas konkursförvaltare 1996 lade fram för de baskiska myndigheterna inte godkändes eftersom planen bl.a. inte innehöll realistiska förslag avseende Indosas skulder till olika offentliga instanser (regionala skattemyndigheter, sociala myndigheter och övriga).

Det faktum att Indosa i dagens läge förväntar sig få ett positivt kassaflöde upphäver inte det faktum att Indosa – och de övriga berörda företagen – kunde fortsätta med sin verksamhet bara på grund av att det oförenliga stödet från 1989 inte återkrävdes och att företagsverksamheten fick fortsätta utan att skyldig-

⁽¹⁶⁾ Se fotnot 15.

⁽¹⁷⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

heterna avseende skatter och sociala avgifter uppfylldes. Under andra omständigheter hade verksamheten upphört.

Kommissionen anser därför att stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden, enligt artikel 92.1 i fördraget, eftersom stödet inte uppfyller villkoren för tillämpning av något av undantagen i artikel 92.2 och 92.3.

När ett beviljat stöd anses vara oförenligt med den gemensamma marknaden kräver kommissionen att den berörda medlemsstaten återkräver stödet av mottagaren⁽¹⁸⁾. Eftersom detta är fallet för åtgärderna till förmån för Indosa, Cunosa, Migsa och Gursa, vilka är föremål för detta beslut, måste stödet återkrävas.

Stödet skall återkrävas enligt de förfaranden och föreskrifter som anges i den spanska lagstiftningen. Beloppen skall återkrävas inklusive upplupna räntor från och med den dag stödet betalades ut till och med den dag det faktiskt återbetalats. Räntan skall beräknas enligt den referensränta som den dagen används för beräkning av nettobidragsekvivalenten för regionalt stöd i Spanien⁽¹⁹⁾.

Enligt EG-domstolens rättspraxis bör de nämnda bestämmelserna tillämpas på sådant sätt att det återkrav av stöd som krävs enligt gemenskapslagstiftningen inte visar sig vara omöjligt att genomföra i praktiken. De eventuella förfaringsmässiga eller andra svårigheter som kan uppstå när åtgärden tillämpas påverkar inte dess rättsliga giltighet⁽²⁰⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det stöd om inneburit att

— Indosa och Cunosa fram till det att de försattes i konkurs,

— Migsa och Gursa fram till det att de upphörde med sin verksamhet,

— Indosa efter att det försattes i konkurs och fram till maj 1997,

fortlöpande kunnat underlåta att betala skatter och sociala avgifter är olagligt eftersom Spanien beviljade stödet utan att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 93.3 i EG-fördraget.

Stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden, enligt artikel 92.1 i fördraget, eftersom det inte uppfyller villkoren för tillämpning av undantagen enligt artikel 92.2 och 92.3.

Artikel 2

1. Spanien skall vidta nödvändiga åtgärder för att av stöd-mottagarna återkräva det olagligt beviljade stöd som avses i artikel 1.

2. Stödet skall återkrävas enligt de förfaranden och föreskrifter som anges i den spanska lagstiftningen. Beloppen skall återkrävas inklusive upplupna räntor från och med den dag stödet betalades ut till och med den dag det faktiskt återbetalats. Räntan skall beräknas enligt den referensränta som används för beräkning av nettobidragsekvivalenten för regionalt stöd i Spanien.

Artikel 3

Spanien skall inom två månader från dagen för delgivning av detta beslut underrätta kommissionen om de åtgärder som har vidtagits för att efterkomma det.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 14 oktober 1998.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen

⁽¹⁸⁾ Kommissionens meddelande av den 24 november 1983 (EGT C 318, 24.11.1983, s. 3). Se även EG-domstolens dom av den 12 juli 1973 i mål 70/72 "Kommissionen mot Tyskland" Rec. 1973, s. 813 och av den 24 februari 1987 i mål 310/85 "Deufil GmbH und CO. KG mot kommissionen" Rec. 1987, s. 901.

⁽¹⁹⁾ Skrivelse från kommissionen till medlemsstaterna SG (91) D/4577 av den 4 mars 1991. Se även EG-domstolens dom av den 21 mars 1990 i mål 142/87 "Belgien mot kommissionen" Rec. 1990, s. I-959.

⁽²⁰⁾ Se domen som nämns i fotnot 22, domskäl 58-63.